

Jó Pajtás

2019. III. 7.

73. évf., 8. szám

TEHETSÉGEINK:
Ónody Timur

RÜGYFAKADÁS
*Szép Vajdaság
az én kis hazám*

TESZT
Mennyire ismered anyukád?

ZSIBONGÓ
Kijössz a tanáraiddal?

ÉLŐ KÖRNYEZETÜNK
Nyitni-kék

Kérésetekre: Pápai Joci-

Tehetségeink: Ónody Timur

Az **adai Cseh Károly** iskolából a tanév folyamán többször is érkezik szerkesztőségünkbe egy-egy nagy sárga boríték, kiváló fogalmazásokkal, munkákkal, melyekből csaknem megismerjük az ott tanulókat, még ha nem is jártunk a tanintézményben.

Ónody Timurt, ezt a ritka nevű nyolcadikost is így „ismertük meg”, ő fényképpel mutatkozott be. Ezt a fotót a címdalton láthatjátok. Megtudtuk róla, hogy a számítógép naaagy kedvelője, így természetes, hogy az informatika az egyik kedvenc tárgya a magyar és a földrajz mellett. A nyolcadik osztályt tapossa, így pályaválasztás előtt áll, ám úgy tűnik, már döntött. Nem meglepően informatikával szeretne foglalkozni. Aki erre a pályára szeretne lépni, találhat magának iskolát Vajdaságban, és a jelekből ítélve iskoláztatása után munkát is.

Timurnak kitartást kívánunk, hogy elképzelését valóra váltsa, mint megannyi pályaválasztó társának.

N-a

Kányádi Sándor

Köszöntő március 8-ra

Tavaszdodik, virág nyílik:
hóvirág, ibolya.

Összeszedtem, mit csak leltem,
ebbe a kis csokorba.

Tavaszdodik, a hegyekről
patakokba fut a hó.

Soká éljen, édesanyám,
S még száz évet nagyanyó!

Makai Kitti, 1. osztály,
EmArt Műhely, Szabadka

Nem létező emberek arca

Hogy mik? Nem létező emberarcok? Álljunk csak meg egy pillanatra, vagy ahogyan az egyszeri internetező mondaná: Wait...what? Pedig ez a valóság. A mi valóságunk, illetve virtuális valóságunk. A számítógépes algoritmusok, programok ma már képesek olyan élethű emberarcokat létrehozni, amelyekről csak nehezen állapítható meg, hogy valódi, élő személyt ábrázolnak-e vagy sem.

A képeket nézegetve nem tudjuk eldönteni, hogy ki valódi, ki pedig afféle mesterséges pixel-ember. Dr. Frankenstein összefércelt, életre keltett embere könnyen felismerhető. Az emberek félnek is tőle, még ha ártalmatlan is, de szörnyszerűsége félelmetessé és idegenné teszi. Ezek a mosolygós arcok, meleg szemek viszont nem idegenek. Akár a lépcsőházban is vásárolhatnának velünk együtt. Mégis van az egész jelenségnek valamiféle nyugtalanító jellege. Sok-sok tudományos-fantasztikus regény és film dolgozott fel ilyen témát, ahol az

ember pótolható, lecserélhető, kiváltható és szinte teljesen utánózható. Az Isten szerepében tetszelgő ember saját maga alatt vágja a fát – visszatérő és nem alaptalan félelme ez sokaknak.

Érdekes jelenségnek vagyunk tanúi. Alapjaiban változik meg a világ, amilyenek eddig ismertük. És itt nem csupán a technikai vívmányokra kell gondolni. Elmosódik a valódi és hamis, létező és fiktív közötti határ. Nem a hírek tartalma, a tájékoztatás a fontos, hanem mindenki saját meggyőződésének rabja, és azt igyekszik terjeszteni. Nem a megélt élet, hanem a fotókkal alaposan dokumentált közösségi profil a fő szempont. Nem a tartalom, hanem a forma dominál.

Jövőnk és jelenünk nagy kihívása, hogy milyen módon lehetünk képesek a fentiek csábításának ellenállni, eligazodni az információlabirintusban és elfogadható szinten tartani technikafüggőségünket.

Herédi Károly

KEZDŐDIK NYUSZIVÁRÓ NYEREMÉNYJÁTÉKUNK

„Itt a tavasz:
kikelet, s a húsvét is
közeleg”

Vágjunk bele! Még akkor is, ha nagyon távolinak tűnik a húsvét!

Ígretünkhöz híven a sikeres karácsonyi játékok után a húsvétot is egy remélhetőleg érdekes játékkal várjuk, minek végén a legszerencsésebbek értékes nyereménnyel gazdagodnak. Hogy mivel? Tíz ajándék várja játékos kedvű olvasóinkat:

- 2 Huawei-tablet,
- 2 értékes számítógépes tasztatúra,
- 2 számítógépes rajzceruza,
- 2 értékes könyv,
- 2 Jó Pajtás-előfizetés.

Minden egyes szelvényvel egy kérdést is felteszünk, amire helyes választ várunk. Játékunk máris kezdődik, e heti számunkban tesszük közzé az első szelvényt, a következő márciusi számokban és április első hetében is találni fogtok egy-egy szelvényt egy-egy kérdéssel. Vágjátok ki, őrizzétek egy borítékban ezeket a szelvényeket! A kérdésekre pedig válaszoljatok, nem lesznek nehezek, ígérjük.

Vagyis öt szelvényt kell összegyűjtenetek, melyeket **március 7-én, 14-én, 21-én, 28-án és április 4-én** jelentetünk meg. Természetesen összegyűjtve, egy borítékban kell elküldeni címünkre, nem pedig egyenként. **Címünket jól ismeritek: Jó Pajtás – nyereményjáték, 21 000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.**

Az összegyűjtött, kitöltött szelvényeket az utolsó szelvény megjelenésével azonnal postázzátok, mert legkésőbb április 12-éig meg kell érkezniük szerkesztőségünkbe. A sorsolás eredményét az április 18-án megjelenő kiadásunkban tesszük közzé.

Sok szerencsét a játékhoz! A fotón a Huawei-tablet látható.

1. szelvény

Hány napig tart a nagyböjt húsvét előtt?

...És a szemem! Nem arról van szó, hogy nem szép, az nem érdekel. De az, hogy még nézni sem tudok vele normálisan, az mégiscsak sok. Nem mintha rosszul látnék, primán látok, azzal nincs baj. Hanem a nézésemmel, mert az mindenkinek az idegeire megy. Mert ha figyelek valakire, és érdekel is, amit mond, akkor az én szememben nem az érdeklődés csillog, tuti, hogy nem, mert biztos, hogy rám szólnak: „Mit bámulsz olyan hülyén?” Ezért aztán nem is szívesen nézek arra, aki beszél hozzám. Akkor persze az van, hogy: „Hozzád beszélek, fiam, nem a falnak, ne vágj olyan unatkozó képet!”

És a számmal ugyanez az ábra. Én azt se tudnám, hogy van, ha nem figyelmeztetnének rá: „Most mért húzod el a szádát? Már semmi nem tetszik?” Pedig én semmit nem csinálok vele. Egyszerűen olyan. Ferde. Tavaly még teljesen normális volt. Hát nem fantasztikus? És amikor már végre elfelejtetem az egész ronda képemet, és végre ne-

A tükör előtt

Avagy az óbecszi kamaszok panaszai

diákjaival: az ötödikes **Halla Rékával**, **Hajdú Tímeával**, a hatodikos **Lakatos Krisztoferrel**, a hetedikos **Szedlár Mónikával**, **Gaudai Saroltával**, **Andruskó Emesével**.

Mónika hosszú, természetes göndör haját összefogva hordja.

– Már kiskoromban szüleim mondogatták, hogy azért van a tükör, hogy előtte fésülködjek meg. Ha furán állt a hajam, anyukám mindig biztatott, hogy fésülködjek már meg. Sokszor gondolom, milyen jó lenne, ha egyenes lenne, mert ha szétereszttem, olyan a fejem, mint egy oroszláné. Nem engedik a szüleim, hogy vasaljam, pedig most az egyenes haj a divat. Így hát

lecke, elmehetek a barátnőikkel játszani.

Tímea is elégedett önmagával, csak az osztálytársaira panaszodik egy kicsit.

– Alsóban sokszor megszóltak az osztályban, hogy nem járok divatos ruhákban. Most, hogy ötödikes lettem, már nem, mert szép, divatos dolgokat vesz anyukám. Engem is biztatnak a szüleim, csak tanuljak, menjek versenyekre, mindenben segítenek.

Sarolta meg van elégedve önmagával, szép hosszú, barna haját nem kell vasalni, s a szemüveg is jól áll neki.

– Szerintem nemcsak a külső számít, hanem a belső is. A szüleim is arra tanítanak, hogy mu-

Tavaly még... az idén meg... – a Samu Mihály iskola diákjai

vetek, mert jó kedvem van, akkor tuti, hogy bejön a megjegyzés: „Pont úgy röhögsz, mint a fakutya!” Ettől persze mindjárt elmegy a kedvem, akkor meg az a baj. „Hogy te milyen fancsali pofákat tudsz vágni!... Tavaly még volt rajtam izom, normális formám volt. Az idén meg: mint akin átment az úthenger, piszokul megnyúltam, vékony a karom.

Janikovszky Éva elbeszélését a tinik már ismerik, s hiszem azt, mindenkinek tetszik. Tetszik, és magukra ismernek sokan. Mert ebben a korban mindenkinek van valamilyen problémája: Vagy túl sovány, vagy egy kicsit dőce, vagy a szüleik, tanáraik nem értik meg, vagy nem jön össze a szimpátiájával...

Az óbecszi Samu Mihály iskolában beszélgetőtársaim nem ismerik az elbeszélést, fölolvassom hát nekik. Jókat derülünk rajta, majd el is beszélgetünk. **Józsa Zsuzsanna** magyartanár

összefogom. Anyukámtól örököltem a göndör hajam. Különbözik szüleim szigorúak, nemigen engednek ki szórakozni. Első a tanulás – szokták mondani.

Krisztofer elégedett önmagával, de a környezetével már nemigen.

– Azt mondják rólam, hogy félnék, visszahúzódó, bizonytalan vagyok. Pedig egy kis biztatás elég volna, hogy ne legyek ilyen. Egyszer el akartam menni matekversenyre, de apukám azt mondta, nem tudom majd megoldani a feladatokat. Pedig szerettem volna elmenni.

Réka már másként éli meg a versenyre való készülést.

– Szüleim mindenben segítenek, biztatnak, ha versenyre megyek, akkor is mellettem állnak. Anyukám, ha jó kedve van, megveszi nekem a divatos cuccokat. Elég engedékeny, ha kész a

tassam meg önmagam. Nem szigorúak, kiengednek a városba szórakozni. Az igaz, hogy tetszem a fiúknak, tehát a külső is fontos! De még mennyire! Már az is megfordult a fejemben, hogy ha felnövök, modell leszek.

Emese Pecesorról utazik mindennap.

– Ötödik óta járok ebbe az iskolába, s anyukám megvesz minden divatos dolgot nekem. Szeretem összefogni a hosszú hajamat, de anyukám mindenbe beleszól, éppen úgy, mint Janikovszky Éva elbeszélésében a kamasz fiú szülei! Még azt is megmondja, hogyan viseljem a hajam. Szerinte jobban áll, ha szétengedem. Pedig sokkal praktikusabb így, mert nem lóg bele a fűzetbe, amikor írok, meg nyáron nincs olyan melegem. Sok barátom, szimpátiám van Pecesoron, Péterrévén, itt, Óbecsén is – vallotta be.

Koncz Erzsébet

Hiánypótló és kísérleti megmértetés

Február utolsó hétvégéjén a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete a GENIUS – a tehetséges diákokért mozgalom szervezésében megtartották a XVIII. Kovács Sztrikó Zoltán Általános Iskolai Fizika-kémia Diákversenyt. A kis kutatók Zentán, a Stevan Sremac Általános Iskola Emlékiskola munkaegységében adtak egymásnak találkozót. A rendezvény a vendéglátó iskola rövid kulturális műsorával kezdődött. Népdalokat hallottunk, majd a rendezvény névadójának, Kovács Sztrikó Zoltán fizikatanárnak az életéből hallhattunk történeteket. Ezután a köszöntők hangzottak el.

Látványos kísérletekben soha sem volt hiány

A verseny a tehetséges, kutató diákokat szólítja meg és hagyományosan kétfordulós. A tanulók önállóan vagy párban kísérleti jellegű vizsgálatokat végeznek, majd az első, írásbeli fordulóra szakdolgozatot írnak, amit beküldenek a szervezőknek. A legjobbak meghívást kaptak a második fordulóra, mely a kísérletek bemutatásáról szól. Erre 2019. február 24-én került sor. A szóbeli döntőn a diákok szakbizottság előtt fizikai és kémiai kísérleteket mutattak be, és válaszoltak a feltett kérdésekre. Szakmunkájuk témáját egy látványos poszteren is bemutatták. Ez a verseny a fizika és a kémia terén a fiatal tehetségek felkutatásáról, a tehetségnevelés serkentéséről és támogatásáról szól. Az összejövetel egyúttal a fizika és a kémia szakos tanárok hagyományos szakmai találkozója, tapasztalatcseréje is.

A Kovács Sztrikó Zoltán Általános Iskolai Fizika-kémia Diákverseny Vajdaságban már közel két évtizede hiánypótló, kísérleti vagy gyakorlati jellegű megmértetés. Három szakterület van: fizika, kémia és interdiszciplináris témakör.

Az idei, XVIII. Kovács Sztrikó Zoltán Általános Iskolai Fizika-kémia Diákversenyen 39 diák vett részt, összesen 21 szakmai előadást tartottak. A legsikeresebb diákok Zentáról, Csantavérről, Felsőhegyről és Szabadkáról érkeztek. A következő felkészítő tanárok munkáját kell megdicsérni: **Fajka Valéria, Raffai Valéria, Leonov Vörös Adriana, Hatala Zoltán, Vörös Sándor, Engi Krisztián és Kálmán Róbert.**

A szakbizottság tagjai **Kanyó Anikó, Máriás Ildikó, Balázs Piri Diana** és **Muhi Béla** voltak.

A zentai Emlékiskola munkatársai **Nagy Abonyi Pál** pedagógiai vezetővel az élükön kiváló házigazdának bizonyultak. Minden feltételt biztosítottak a zavartalan munkához. Köszönet a diákokat elkísérő szaktanároknak, akik besegítettek a munkába – írják a szervezők.

Mindegyik versenyző, felkészítő tanár és zsűritag oklevélben részesült. Ajándékkönyvekről hagyományosan a Vajdasági Magyar Tankönyv Tanács gondoskodott.

Fontos a versenyzők előadókészsége is

Ennek a nagy hagyományú, népszerű, tudományos-műszaki jellegű, az utánpótlás nevelésében kiemelkedő fontosságú rendezvénynek a támogatója az anyaországi Emberi Erőforrások Minisztériuma volt. A helyi szervező Raffai Valéria tanárnő, a főszervező Muhi Béla, a GENIUS elnöke volt.

Eredmények

Kémia – 8. osztály

- Környezetbarát mosószerek
Kovács Adrianna, Horvát Zsófi, 8. osztály – I. díj, Hunyadi János iskola, Csantavér, felkészítő tanár: Hatala Zoltán
- Piroforos anyagok
Csikós Gergely, Pásztor Máté, 8. osztály – II. díj, Hunyadi János iskola, Csantavér, felkészítő tanár: Hatala Zoltán
- Nátrium és vegyületei
Tóth Dominika, Török Réka, 8. osztály – II. díj, Stevan Sremac iskola, Emlékiskola Munkaegység, Zenta, felkészítő tanár: Fajka Valéria

Kémia – 7. osztály

- Színes lángok
Kuruc Alexa, Tót Bagi Kincső, 7. osztály – I. díj, Hunyadi János iskola, Csantavér, felkészítő tanár: Hatala Zoltán
- A szappanfőzés kémiaiája
Zabos Zsófia, Hatala Evelin, 7. osztály – I. díj, Stevan Sremac iskola, November 11. Munkaegység, Zenta, felkészítő tanár: Fajka Valéria

Fizika – 8. osztály

- Az inga lengésidejének vizsgálata
Kéri Sándor Botond, 8. osztály – Sipraga Sergej, 7. osztály, II. díj, Jovan Jovanović Zmaj iskola, Szabadka, felkészítő tanár: Engi Krisztián
- Elektromos mező, mágneses tér
Krucn Mária, Visnyovszki Noel, 8. osztály – I. díj, Hunyadi János iskola, Csantavér, felkészítő tanár: Vörös Sándor

3. Energiaátalakulás

Radócki Kristóf, Triznya Martin, 8. osztály – I. díj, Hunyadi János iskola, Csantavér, felkészítő tanár: Vörös Sándor

4. Optika: A fény terjedése, fénytörés, fényvisszaverődés, fényenergia

Horvát Evelin, Pásztor Réka, 8. osztály – III. díj, Stevan Sremac iskola, November 11. Munkaegység, Zenta, felkészítő tanár: Raffai Valéria

Fizika – 7. osztály

5. Gravitációs gyorsulás mérése vízzel töltött léggömbök segítségével

Losonc András, 7. osztály – III. díj, Jovan Jovanović Zmaj iskola, Szabadka, felkészítő tanár: Engi Krisztián

6. A lejtőn leguruló test gyorsulásának és végsebességének függése a lejtő hajlásszögétől

Duránti Alex, Nikolics Martin, 7. osztály – II. díj, Jovan Jovanović Zmaj iskola, Szabadka, felkészítő tanár: Engi Krisztián

7. Felhajtóerő

Makrinov Alexandro, Rákóczi Anita, 7. osztály – I. díj, Stevan Sremac iskola, Thurzó Lajos munkaegység, Zenta, felkészítő tanár: Kálmán Róbert

8. Szelek szárnyán

Leonov Vörös Máté, Vékony Dominik, 7. osztály – I. díj, Hunyadi János iskola, Csantavér, felkészítő tanár: Hatala Zoltán

9. Tehetetlenség a fizikában és mindennap

Nagy Mélykúti Dianna, Nagy Zsófia, 7. osztály – III. díj, Stevan Sremac iskola, Thurzó Lajos munkaegység, Zenta, felkészítő tanár: Kálmán Róbert

10. Akció és reakció a fizikában és a mindennapi életben

Almási Bence, Hegedűs Levente, 7. osztály – I. díj, Stevan Sremac iskola, Thurzó Lajos munkaegység, Zenta, felkészítő tanár: Kálmán Róbert

Fizika – 6. osztály

11. Súrlódás

Németh Viktória, Tóth Bagi Patrik, 6. osztály – I. díj, Hunyadi János iskola, Csantavér, felkészítő tanár: Leonov Vörös Adriana

12. A fizikai mezők hatásai

Károly Csongor, Stefanov Marko, 6. osztály – II. díj, Stevan Sremac iskola, Emlékiskola Munkaegység, Zenta, felkészítő tanár: Raffai Valéria

Interdiszciplináris témakör – 7. osztály

1. Slime

Gere Katalin, 7. osztály – II. díj, Stevan Sremac iskola, Emlékiskola Munkaegység, Zenta, felkészítő tanár: Fajka Valéria

2. Az elemek periódusos rendszere

Fajka Zsóka, Berta Fanni, 7. osztály – I. díj, Stevan Sremac iskola, November 11. Munkaegység, Zenta, Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola, Felsőhegy, felkészítő tanár: Fajka Valéria.

Reményeim szerint már hallottál vagy olvastál a cserkészetről, alapelveiről, megalapítójáról, tevékenységeiről, és ismerős számodra a Bi-Pi becenév is. Számunkra, azaz a cserkészek számára február 22-e igencsak jelentős nap, ünneplésre ad okot.

A cserkészet megalapítójának, **Lord Robert Baden-Powell of Gilwell**-nek és feleségének,

CSERKÉSZET

Emlékezés napja

Olave-nak a születésnapját ünnepeltük február 22-én. Ez a nap az Emlékezés Napja (Thinking Day) is egyben, ugyanis a világ cserkészei megemlékeznek Bi-Pi-ről, célkitűzéseiről és a mozgalom lényegéről. Ebből az alkalomból, aki csak teheti, felveszi cserkészdíszét, és egész nap abban ünnepel. Hogy jobban értsétek a mozgalom szellemiségét, az alábbiakban szeretném megosztani veletek **Bi-Pi**, azaz **Robert Baden-Powell** utolsó üzenetét. Fogadjátok szeretettel!

„Kedves cserkészek!

Ha valaha láttátok már a Peter Pan című filmet, emlékeztek, hogyan mondta el a főkalóz búcsúbeszédét minden alkalommal, attól tartva, hogy amikor eljön a halál órája, nem lesz már ideje a búcsúra.(...)

Nagyon boldog életem volt, és azt akarom, hogy a tiétek is az legyen. Hiszem, hogy Isten azért teremtett bennünket ebbe a szép világba, hogy boldogok legyünk és élvezzük az életet. Csakhogy a boldogság nem a gazdagságból

ered, nem a sikeres karrierből és nem saját vágyaink kielégítéséből. A boldogsághoz vezető út ott kezdődik, hogy fiú korotokban egészséges és kitartóvá fejlesszitek magatokat, hogy felnőttként hasznosak lehessetek és élvezni tudjátok az életet.

A természet ismerete megmutatja számotokra, hogy mennyi teljes szépségű és különleges dologgal látta el Isten boldogításunkra a földet. Legyetek elégedettek azzal, amit kaptatok, és használjátok föl a lehető legjobban. Nézzétek a dolgok derűs oldalát, ne a borúsát. Ám az igazi boldogságot csak a másoknak nyújtott boldogság által érhetitek el. Igyekeztek ezt a világot egy kicsit jobb állapotban magatok mögött hagyni, mint ahogy találtátok: úgy amikor eljön halálotok órája, boldogan halhattok meg abban a tudatban, hogy nem vesztegettétek el az időtöket, megtettétek, amit tőletek telt. (...)

Szabó Bernadette

Új elnöke van a Vajdasági Magyar Cserkészszövetségnek

A következő három évben **Gabona Ferenc** muzslyai pedagógus lesz a Vajdasági Magyar Cserkészszövetség elnöke. A Muzslyán megtartott február végi közgyűlésen választották meg a leköszönő elnök, **Kalapis Sztoján** atya helyére. Az alelnök Farkas Zsuzsanna maradt, és megválasztották a hétagú elnökséget is.

A cserkészek találkozója szombaton a nagybecskereki Gimnáziumtemplomban **Králik László** (1871–1939) emléktáblájának a megkoszorúzásával kezdődött. „Az első magyar cserkész” piarista tanár volt, aki a nagybecskereki Főgimnázium 1909/10-es értesítőjében közölte Baden-Powel: Scouting for boys (Cserkészet fiúknak) című könyvének magyar fordítását. Ezzel elindította a cserkészmozgalmat Magyarországon.

A vajdasági cserkészek legnagyobb idei eseménye a Magyar Cserkészszövetség Fórumának májusi gyűlése lesz, amelyet Muzslyán tartanak meg. Erdélyből, Kárpátaljáról, Felvidékről, Magyarországról, Horvátországból és más országok magyar cserkészszövetségeiből is várnak cserkészvezetőket.

Tekintettel arra, hogy több vajdasági településen vannak alakulófélben cserkészcsapatok, szükség van képzett cserkészvezetőkre. Ezért július végén vagy augusztus elején cserkészvezető-képző tábort tartanak, amelyre mintegy száz cserkészt várnak.

A Vajdasági Magyar Cserkészszövetségnek jelenleg 428 tagja van. 2018/19-ben **Szabó Bernadett** Petőfi Sándor-ösztöndíjasként segíti a vajdasági cserkészmozgalmat. Feladata a bánáti cserkészcsapatokkal való foglalkozás.

A találkozó a nagybecskereki Gimnáziumtemplomban az első magyar cserkész, **Králik László** emléktáblájának a megkoszorúzásával kezdődött

Pécsi kalandozáson

Február 25-én megkezdődött a szabadkai Kosztolányi Dezső Céltársulás és a pécsi Zsolnay Örökségkezelő Nonprofit Kft. Pécsi kalandozások című programsorozatának negyedik évadja, melyre ez alkalommal a palicsi Miroslav Antić Általános Iskola 37 diákja érkezett Pécsre. Azok a diákok utazhattak, akik az elmúlt tanévben a különféle versenyeken helyezést értek el.

A kirándulás első napján ellátogattak a Zsolnay Mauzóleumhoz, betekintettek a csillagzat múltjába és jelenébe a Zsolnay-negyed

planetáriumában, a kommunizmus áldozatainak emléknapja alkalmából meglátogatták Kovács Béla volt miniszter emlékházát Patacson.

Következő nap a Zsolnay-negyed és a Rózsaszín Kiállítás megismerése volt a program, majd a résztvevők ellátogattak a Nostalgia Cukorkamanufaktúrába. Ezt követően egy nagyon izgalmas fizikai laborban jártak, ebéd után pedig az Ókeresztény Sirkamrákat és Pécs belvárosát tekintették meg. Kiváló és tartalmas kirándulás volt.

Šćepanović Tímea

Kalandozás Könyvországban

Nyereményjáték a Szabadkai Városi Könyvtárban

Nemrég hirdette meg az általános iskolások részére a 11. Kalandozás Könyvországban című olvasásnépszerűsítő nyereményjátékát a Szabadkai Városi Könyvtár. Azok a helybeli és környékbeli tanulók vehetnek részt, akik a könyvtár tagjai. Az olvasásnépszerűsítéshez hozzátartozik az is, hogy a március 31-ig tartó vetélkedő idején az évi tagsági díj kedvezményesen csupán 300 dinárba kerül, és ennyiert lehet beiratkozni is.

A Kalandozás Könyvországban idei témája a barátság. A nyereményjátékon való részvételhez a tanulónak el kell olvasniuk a könyvtár által kijelölt műveket, ezek idén **A brémai muzsikuskok** című mese, részlet a **Tom Sawyer kalandjai** és a **Micimackó** című regényekből, valamint néhány tanulságos állatmese. Ezután ki kell tölteniük a könyvtár honlapján (www.subiblioteka.rs) található kérdőívet, és ezt elküldeniük. Akik helyesen töltik ki a kérdőívet, sorsoláson vesznek részt, amelyet április 2-án, a Gyermekkönyvek Nemzetközi Napján bonyolítanak le. Ahogyan azt **Omerović Helénától**, a Szabadkai Városi Könyvtár gyermekosztályának könyvtárosától megtudtuk, évente több mint ezer gyermek vesz részt a vetélkedőn, és tavaly több mint kétszáz nyereményt sorsoltak ki.

– Nagy örömünkre a támogatóink felismerték az akciónk fontosságát. A fődíj most is egy kerékpár, de egynapos ingyenes kirándulást is kisorsolunk 35 fő részére. A gyerekek közül többen ilyenkor ismerkednek meg egymással, és barátságok szövődnek. Az előző években például ellátogattunk dinoszaurusz-kiállításra, múzeumokban sétáltunk, kirándultunk Újvidékre és Belgrádba is. Ezenkívül a résztvevők nyerhetnek egyebek közt belépőket az állatkertbe, színházjegyeket, sportfelszereléseket, írószereket, tanszereket, könyveket, élelmiszereket. A korábbi években volt, hogy a témáinkat évfordulókhöz kötöttük, tavaly például a Mátyás király-emlékéhez kapcsolódtunk, ezúttal viszont egy általános témát határoztunk meg, a barátságot, és ennek jegyében magyar, szerb és horvát nyelven is azonosak a kérdések. A résztvevőknél az online kvízünkön öt kérdéscsoportra kell válaszolniuk, az ötödik a könyvtárral kapcsolatos, és ezekre a feleletek megtalálhatóak a honlapon, csak figyelmesen kell elolvasni. Célunk elsősorban az olvasás népszerűsítése. Arra biztatjuk a tanulókat, hogy jöjjenek el a könyvtárba. Többször is előfordult, hogy aki eljött, azt mondta, nem szeret olvasni, azután pedig rendszeres olvasóvá, a könyvtár hűségese tagjává vált. Érdemes esélyt adni a könyveknek – fejtette ki Omerović Heléna.

L. M.

Szavalóverseny az óbecszei Petőfi Sándor iskolában

A Petőfi iskolában már tradíció, hogy a diákok részt vesznek a De szép ez a világ és a Népem költője elnevezésű szavalóversenyen. Az iskolai fordulóról a községi szavalóversenyre továbbjutott: a 2. osztályból **Kádas Dávid**, a 3. osztályból **Farkas Larissza**, **Tojzán Dániel**, **Koncz Villó**, a 4. osztályból **Herbatényi Botond**, **Bátori Flórián**, **Varnyú Leona**, az 5. osztályból **Kovács Leona**, **Ognjen Stojanović**, a 6. osztályból **Koncz Antónió**, **Gál Noémi**, **Tallós Kinga**, a 7. osztályból **Tarján Orsolya**, **Pekár Noémi**, a 8. osztályból **Kákonyi Balázs**.

K. E.

Az alsós szavalók a tanító nénikkel

A legjobb felsősök

Mesélő Népkör

A szabadkai Népkör Magyar Művelődési Központban a Mesélő Népkör – Népmesefesztivál keretében meghirdetett rajz- és mesélő pályázaton kiválóan szerepeltek a szabadkai J. J. Zmaj iskola diákjai. A felhívásra több mint 200 képzőművészeti alkotás és csaknem 100 mese érkezett. A legjobb rajz készítője **Csákány Petra** (1. c), **Almás Lilla** (2. c) és **Erdélyi Pataki Lára** (5. c). A legjobb mesék szerzői között voltak **Kecskés Barnabás** (3. c) és **Szécsei Tamás** (4. c). A legjobb felkészítő tanár díját **Grubanov Martinek Emília** tanítónő érdemelte ki.

Maskarás muri Bácskossuthfalván

Nagyszerű volt a hangulat a bácskossuthfalvi Életfa Nagycsaládok Egyesülete február végi maskarás muriján. A Juhász bálterembe mintegy 30, jelmezbe öltözött, elsősorban ovis és alsós gyermek látogatott el. Nagy örömükre finom farsangi fánkkal lehetett pótolni a zavarócskában, táncban és kifestők színézésében elveszített energiát. Torok Katrin vezényelte a zenés mulatságot és a játékokat, majd tombolasorsolás következett, és senki sem távozott üres kézzel.

K. P. D.

Reggeli ébredés

Szombat reggel arra ébredtem, hogy a kutyám az udvarban ugat. Felültem az ágyamon, és tovább hallgattam. Amikor ráuntam hallgatni a nyüzszítést, akkor odamentem az ablakomhoz, és kinéztem. Láttam, hogy az utcán, a kapu előtt, reggel kilenckor kint van. Kimentem, hogy beengedjem, de amikor le akartam menni a teraszról, elestem a lépcsőn. Néhány perces jajgatás után a lábamra álltam. Elmentem a kapuhoz, és beengedtem a kutyám. Körülbelül egy perc múlva a ruhámra ugrott, és a lányom meglátszott a nadrágomon és a pólómon.

Ilyen volt egy szombati reggelem.

Nagy Anita, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcserepye

Színes kert

Piros a paradicsom	A sárga körte	Potyog már a szilva,
zöld a petrezselyem,	is a kertben terem.	színe szép kék,
mindkettőt kedvelem.	Van ott még cékla,	akár fenn az ég.
	egészségesen lila.	

Juhász Dominik, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Nyelvi játékok

Anyu apunak asztalt ajándékozott.
Andor Annának ajándékba aranypiros almát adott.
Cirnos cica Cecília cernájával cikcakkban cikázott.
Edit Edvinnel együtt elutazott Erdélybe elkérni Ervintől egy elhagyott emléklapot.
Hideg hóval hógolyóztam, havat hánytam hólapáttal.
Pénteken pajkos Peti papucsol, pulóvert pakolt piknikre.
Vasárnap vásáron vettünk Valival Violának világoskék vázát.
Kakas koma kedden korán kapirgálva kukorékolt Katiék körtefája körül.
Karácsonykor Karcsiék karamellás kalácsot készítettek kedves katona kollégájuknak.

Szaniszló Dominik, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

A testvérem és én

Az unokatestvéreimet Borisnak hívják. Ő egy tízéves, negyedikes fiú. Egy iskolába járunk.

Szeretünk együtt mókázni, de van olyan, amikor csak pihenünk egymás mellett és beszélgetünk. Amikor jó az idő, kimegyünk focizni és peonzázni. Boris zongorázni is tud, mégpedig nagyon szépen. Sokszor versenyre is megy, ahonnan mindig díjjal tér haza. Mindketten szeretjük a zenét, ezért sokszor felerősítjük a hangfalakat zenehallgatás közben. A tanuláshoz viszont mindketten nehezen fogunk hozzá, mert a játékon jár az eszünk.

Az én unokatestvérem a legjobb a világon. Bár néha csínytevő, azért kedves és jószívű. Én őt olyannak szeretem, amilyen.

Sarnyai Dániel, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarakanizsa

A padtársam

Az én padtársam neve Krisztián. Magas, a szeme barna, a haja szőke, néha össze szokta fogni. Ezt nem úgy kell elképzelni, hogy hosszú a haja, mint a lányoknak, csak épp elég egy kontyhoz.

Ő az iskolában más tanterv szerint halad, ezért egy kicsit gyengébb tanuló, de amikor van lehetőségem, segítek neki. Néha azonban elég furcsa válaszokat szokott adni, például amikor megkérdezem:

- Kriszti, tanultál?
- Igen.
- És mit tanultál?
- Nem.

Ha a tanulásban nem is, a sportban jó. Iskolán kívül kézilabdázik, iskolán belül pedig kiütőcskében a csapat fontos tagja szokott lenni. Sokszor elkapja a labdát, és jó pár embert mindig kiüt. Nagyon szereti az állatokat, a házuknál is sokat tartanak. A kutyáktól viszont fél, mivel már egyszer jól megharapták, és azóta nem megy kutya közelébe. Ha már az állatoknál tartunk, a disznókért is rajong. Sok fajtát ismer, és a lerajzolásuk is jól megy neki.

Lehet, hogy első hallásra kicsit furcsának tűnik, de ha jobban megismered, remek barát.

Világos Balázs, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Bizonyítványom

Bizonyítványom nem a legszebb, néhány négyes a legkisebb, nem látták meg, remélem. Talan túl sokat henyéltem.	Elrejttem, hogy nem lelik, könyvek könyve mélyén. Félelmem hamar elmúlik, s eltűnik könyvek könyve mélyén.
--	---

Breszlávszki Ákos, 5. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

Magyarázom a bizonyítványom

Egyszer véletlenül eltörtem anyukám telefonjának a képernyőjét. A következő beszélgetés zajlott le kettőnk között:

- Ezt nem is én csináltam!
- De csak te voltál itthon.
- Ez nem bizonyít semmit.
- Már miért ne bizonyítana?
- Csak...
- Bővebben?
- Azért...
- Ez mitől lenne hosszabb magyarázat?
- Hát... két betűvel hosszabb!
- De ne két betűvel legyen hosszabb!
- Jól van. Kölcsönkérte apa, amikor hazaért, mert a saját telefonját nem találta, és amikor visszaadta, már el volt törve.
- És ez hány órákor volt?
- Háromkor.
- Érdekes... Három óra öt perckor hívott fel engem, hogy mindjárt hazaér...
- Akkor már biztosan megtalálta.
- De azt mondtad, háromkor ért haza, és nekem öt perccel az után telefonált.
- Akkor a testvérem volt.
- De ő iskolában van.
- Iskola előtt csinálta.
- Iskola előtt velem volt itthon, és miután elindult, nem volt eltörve.
- Akkor te voltál.
- Itthon hagytam a telefonom.
- Nincs bizonyítékom!
- De van, mivel most értem haza, még rajtam van a kabátom, és a telefon itt vár rám a törött képernyőjével.
- Szellem volt!
- Azt a szellemet Enikőnek hívják?
- Talán... Jól van, én voltam. De az érzékelője nem ment tönkre.
- Anyukám nem haragudott, csak szerette volna, ha elismerem, hogy én csináltam, és ezért végig kellett hallgatnia egy csomó szánalmas ki-fogást.

Dér Enikő, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Éhes madarak – Molnár Vivien, EmArt Műhely, Szabadka

Pillangóvadászaton voltam (Tréfás mese)

Hol volt, hol nem volt, talán igaz sem volt, az Óperenciás-tengeren túl, az Üveghegy alatt élek én. Zöld tavak szegélyezik otthonom. Egyik nap, amikor felkeltem, a nap főzött, hisz sütni nem tudott. Eldöntöttem, hogy elmegyek lepkét fogni a réten, ahol egy virág sem volt. Útközben találkozom egy malaccal, és megszólítottam a tehenet:

– Hé, te csirke! Hol vannak a legszebb lepkék?

– Kedves lányom, fordulj jobbra az egyenes úton, a diófa mellett, melyen banánok nőnek. Na, ott vannak a legszebb lepkék, kicsit nagyobbak, mint a vízilovak a melletted lévő pocsolójában.

– Köszönöm, te anyámasszony katonája!

Megfogadtam a tanácsot, és elkezdtem úszni az úton. Utamat cecelegyek gyönyörű tánca kísérte. Végre odaértem, pedig nem is akartam. Megpillantottam a mogyoróbarna szemű pillangókat. Felpattantam az egyik hátára és azt kiáltottam:

– Hé, te paci, pattanjunk haza!

Nem volt túl boldog az ötletől, de vidáman szántottuk hazafelé az utat. Amikor hazaértünk, életerősen rogytunk az ágyra, és el sem aludtunk másnapig. Ez a vége a mesémnek, habár el sem kezdődött.

Faragó Anna, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Szép Vajdaság az én kis hazám*

Az én hazám Vajdaság, mely Magyarországtól délre helyezkedik el. Ma Szerbia része.

Ameddig a szem ellát, csak síkság látható. Az Alföldre jellemző fákkal övezett tanyák és a széles utcájú falvak törik meg a táj egyhangúságát. Dél felé haladva a felhővel könnyen összetéveszthető Tarcál-hegység (Fruška gora) vonulata tűnik elő. A gazdag termőföldet több folyó és csatorna öntözi. Számomra a Tisza a legkedvesebb, mivel zentai születésű vagyok. Ez a folyó képezi a határt Bácska és Bánát között. Viszont a Dunától délre helyezkedő területet Szerémségnek hívjuk.

Vannak különleges természeti értékekkel rendelkező területek. Egyik ilyen a Deliblati-homokpuszta. Ezen a területen olyan vadállatok élnek, mint a farkas, róka és kígyó, nem beszélve a rengeteg madárfajról. Hasonló gazdagságot mutat a növényvilág is, a maga hatszáz fajával. Bánát középső részén található egy másik jelentős földrajzi képződmény. Ez a Sósokópó (Slano Kopovo), mely a ritka szikes tavak egyike. A lúgos, zavaros vízben csak a kékalgák fejlődtek ki. A sok átvonuló és költő madár, nemcsak a hazai, hanem a külföldi madarászokat is ide csábítja. „A terület az észak-déli migrációs útvonal mentén nagy jelentőségű madárpihenő, -éjszakázó és táplálkozóhely, amely 2004-ben felkerült a ramsari listára, vagyis a nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek közé.” Mivel Európában egyre inkább tűnnek el a sós tavak, ezért a Sósokópó és környéke mind nagyobb jelentőséggel bír, és ma már különlegességek számít. E terület nemcsak a kirándulni vágyók számára kedvelt, a biológusok és madártannal foglalkozók számára is értékes és különleges madárvilág figyelhető itt meg.

Kedvenc játékom – Vörös Teodóra, 1. osztály, Ady Endre iskola, Torda

Innen nem messze meredeznek az aracsi Pusztatemplom romjai. Ez eredetileg egy háromhajós, boltozott, téglából épült bazilika volt. Feltételezések szerint a tizenharmadik században épült egy korábbi templomot felváltva, korai gót stílusban. „A 13. században épült, majd a török hódítás alatt megrongált román stílusú aracsi (Arača) templom romja az egyik legkorábbi építészeti emlék a Vajdaságban, kiemelt jelentőségű műemléknek számít a vajdasági magyarság, de Szerbia számára is. A templom a délvidéki magyarság jelképévé, kultikus emlékhelyévé vált az utóbbi huszonöt évben.”

Zentát a „legmagyarabb város”-nak nevezik, ismertségét a zentai csatának köszönheti. A zentai csata 1697. szeptember 11-én zajlott. Ekkor Savoyai Jenő osztrák seregével megtámadta a Tiszán átkelő oszmán hadat. Jobb pillanatot nem is választhatott volna a támadásra. A szpáhek már a bánáti oldalon jártak, a gyalogság pedig javában masírozott a rögtönzött hídon a lovasság után. Ekkor dördültek el az osztrák ágyúk. Nagy zűrzavar támadt, mert míg az egyes egységek visszafordultak volna fékezni a támadást, addig a többség a biztonságot jelentő túlpartra igyekezett volna. A törökök megsemmisítő vereséget szenvedtek, és le kellett mondaniuk az újabb hódításokról és a magyar területek nagy részéről. Rákényszerültek egy békeszerződés aláírására is, amelyet karlócai béke néven ismerünk. Erre a jelentős csatára emlékeznek városunk minden év szeptember 11-én, amely egyben városunk napja is. Ilyenkor több színes rendezvényt tartanak a városban, a Tisza-parton pedig emlékmű tanúskodik e jelentős eseményről. A Városháza kilátótornyában egy makett örökíti meg a csata jelentését, és több jelentős képzőművészeti alkotás ábrázolja a történelmi jelentőségű csatát.

De nemcsak ezért érdemes felgyalogolni a több mint kétszáz lépcsőfokon, hanem a gyönyörű látványért is. A Városháza előtt terül el a park a szökőkúttal. A park jobb oldalán látható a színház épülete, kissé távolabb pedig a felújítás alatt lévő gimnázium épülete. Balról a Szent István-kápolna figyelhető meg, melyben több jelentős festmény ábrázolja Szent Barnabást, szemben pedig a szerb ortodox templom tornyosul. A Városháza mögött a piac található, amely a szecessziós stílusban épült Tűzoltólaktanyából is látszik.

Meg kell említenünk a szeretett Tiszánkhoz fűződő másik nagy ünnepünket. Nyár elején minden évben szemtanúi lehetünk a Tiszavirágzásnak. Ilyenkor kirajzanak a kérészek, és láthatjuk násztáncukat. Mindehhez a képhez hozzá tartozik a gesztenyefasoron található Révész-szobor, melyet 2006. szeptember 11-én Zenta szabad királyi várossá válásának 500. évfordulója alkalmából emeltek a Tisza-parton. Városunk dicsekedhet gazdag kulturális és művelődési életével is. Erre bizonyíték a számos, magyar nyelven is megszervezett könyvbemutató, író-olvasó találkozó, képkiallítás és színházi előadás. Ugyanez mondható el a sportról is. Különösen kiemelnénk a birkózókat, az asztaliteniszezőket és a kajakosokat. Három általános iskola fogadja a diákokat, ezen kívül több gimnázium és szakiskola is található városunkban. Egyedül az az elszomorító, hogy a város gazdasága jelentősen leromlott, az egykor gépek zajától hangos gyárcaernokok ma üresen árválkodnak. Sok üzlet bezárt, és egyre több házra van kitéve a tábla: Ez a ház eladó! Óriási mértéket öltött az elvándorlás, a jobb és biztosabb megélhetés reményében családok százai választják a külföldi életet.

Számomra fontos, hogy itthon maradjak, mert itt élnek a szüleim, a barátaim, ide köt a sok emlék, a múltunk, a gyökerünk, minden, ami a magyar kultúrához és hagyományhoz hozzá tartozik. Ha majd egyszer megöregszem, a Tisza-parti gesztenyefák jutnak eszembe. Ahogy Reményik Sándor fogalmazott:

„Itthon maradok én!

Károgva és sötéten,
mint téli varjú száraz jegenyén.

Még nem tudom:

jut-e nekem egy nyugalmas sarok,
de itthon maradok.”

(Reményik Sándor: Eredj, ha tudsz!)

**Nagy Abonyi Gábor, 7. osztály, Stevan Sremac iskola, Emlékiskola
Kihelyezett Tagozat, Zenta**

* A Magyar Kultúra Napja 2018 pályázat II. díjas esszéje

HIGH-TECH

Robotok és hajlékony telefonok az idei év nagy dobásai

A Barcelonában évente megrendezett Mobil Világkongresszus a mobil iparág legjelentősebb rendezvénye, amelyet idén február utolsó napjaiban tartottak.

Az idei kiállításon több mint 2400 cég mutatkozott be, közöttük a legnagyobb mobilkészülék-gyártók, a kiegészítőket, tartozékokat készítő cégek, de kiállítottak a hálózati eszközöket és hardver komponenseket szállítók és a szoftverfejlesztők, megjelentek a nagy mobilszolgáltatók, valamint biztonsági megoldásokat nyújtó vállalatok is.

A fő témakörök az 5G hálózatok, a mesterséges intelligencia (AI), az ipar 4.0, a digitális wellness és a digitális bizalom voltak.

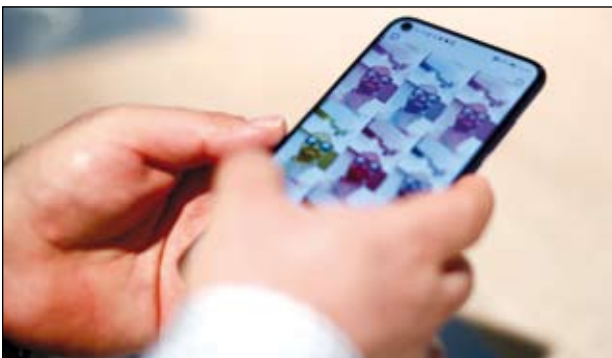
Fotó: MTI

A HTC virtuális valóságot mutató új VR02 szemüvege

A Samsung Galaxy Orbiting nevű kabinjában táncolnak a látogatók

Az új, 5G-s Samsung Galaxy S10 okostelefon

A CloudMinds kínai cég 5G felhőalapú robotja, az XR-1

Csillagászati kisokos

Tudtad, hogy a Föld mindennap 100 tonnával nehezebb az űrből érkező por miatt?

Tudtad, hogy ha az űrbe felviszel 2 fémdarabot, azok összeragadnak?

Tudtad, hogy autóval 150 évig kellene utazni, hogy elérd a Napot?

Tudtad, hogy a hang nem terjed az űrben?

Tudtad, hogy a Vénusz az egyetlen bolygó, ami az óra járásával megegyező irányba forog?

Tudtad, hogy a Hold évente majdnem 4 cm-t távolodik a Földtől?

Tudtad, hogy a Nap 330.330-szor nagyobb a Földnél?

Tudtad, hogy az űrben speciális felszerelés nélkül előbb robbanunk fel, mint hogy megfulladnánk, mivel ott nincs légnyomás?

Tudtad, hogy az űrhajósok nem tudnak büfizni az űrben? ☺

Hangtani kisokos

Tudtad, hogy a kutyusok magasabb frekvenciát is hallanak, ezért ők olyan érdekes zajokat is észlelnek, amit mi nem?

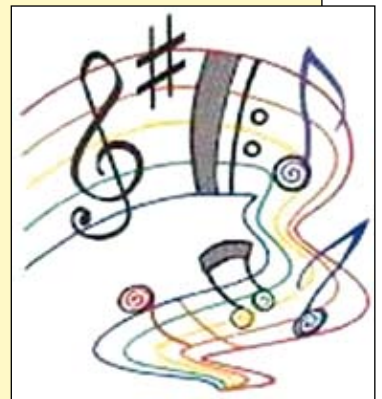
Tudtad, hogy nagyon sok állat a hangokból következtet arra, ha meg akarják támadni őket?

Tudtad, hogy a hang a vákuumon is keresztülhatol?

Tudtad, hogy a hang terjedési sebessége 1230 km/óra?

Tudtad, hogy a kék bálna tud a leghangosabban szólni társaihoz az állatok közül? 188 decibel a hangereje.

Tudtad, hogy az óceánban a bálnák „énekelnek” egymásnak?

A hangjuk több mint 800 km-re is eljut.

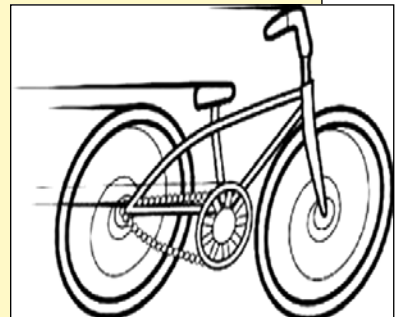
Tudtad, hogy a hang mindig vibrálásból ered?

Kerékpáros kisokos

Tudtad, hogy kb. kétszer annyi kerékpár van, mint autó? Csak Kínában 400 milliónál is több kerékpárt használnak.

Tudtad, hogy habár Leonardo da Vinci már elkészítette a kerékpárhoz hasonló jármű terveit, az első kerékpárt mégis Frenchman De Sivrac építette meg 1690-ben? Érdekessége hogy nem volt rajta pedál. A pedálokat 1840-ben adta hozzá egy skót kovács, Kirkpatrick Macmillan.

Tudtad, hogy a levegővel fűjt kerekeket előbb használták biciklikben, mint autókban? A kerékpár a mostani kinézetét az 1900-as évek elején érte el, ami-

kor már a két kerék egyforma nagyságú volt.

Tudtad, hogy 1985-ben John Howard olimpiai kerékpározó, triatlongyőztes elérte a 245,08 km/h sebességet? 1995-ben a rekordot megdöntötték 268,8 km/h-val.

Nyitni-kék

A tanyák és a hodályok környékén februárban már javában kiáltozik a kuvik, ha kisüt a nap, legyek sütkéreznek az istálló oldalán vagy az öreg akácfa törzsén, és a még üres golyafészek oldalában tollait kissé felfújva csiripel büszkén a „kanveréb”. A kiskertekben márciusban, de néha már február végén felbukkan az első áttelelt C-betűs lepke. Furcsa nevét onnan kapta, hogy hátulsó szárnya fonákján ezüstfehér, a C betűre emlékeztető rajzolat van. Hernyói elsősorban a csalánon fejlődnek. Szintén nagyon hamar, március első napjaiban jelenik meg a kertekben a kis

Citromlepke

sáros hátú bogár. Ha sok van belőle, akár károssá is válhat, mert növényekkel él, és a természetett fajtákat sem kíméli. A lótetű azért nem szeretik a kertészek, mert a felszín közelében vezető járatainak készítése közben megrágcsálja az útjába kerülő növényeket, és kitérja a frissen ültetett palántákat. A lótetű egyébként nem növényevő, hanem rovarokkal, férgekkel és apró csigákkal táplálkozik. Elsősorban éjszaka tevékeny. A magas északról, talán Norvégiából, esetleg Izlandról vagy Oroszország legészakibb tájairól látogat hozzánk minden ősszel a hósármány. Első példányai többnyire októberben érkeznek, míg nagyobb csapataival csak a tél folyamán találkozhatunk. A nyílt területeket, rövid fűvű legelőket és szikeseket kedveli, de felbukkanhat a mezőgazdasági földeken, tarlókon is.

Ezek az északi madarak egyébként hamar, már februárban visszaindulnak fészkelő hazájuk felé. Március első napjaiban már csak kivételesen

találkozhatunk néhány megkésétt példánnyal. Óriási különbséget jelent, hogy fehérbe borult, behavazott erdőben járunk-e, vagy keményre száradt avar zörög a bakancsunk alatt. Az előbbi esetben tág tere nyílik a nyomkövetésnek, a hóban hátrahagyott jelekből sok mindent megtudhatunk arról, ami a fák között történt. Jobbak a látási viszonyok is, így a talajon mozgó állatokat jóval távolabbról észrevehetjük, mint egyébként. Ha egy erősen szétforgácsolt tuskó kerül utunkba, az a fekete harkály munkáját jelzi.

A nagy természetű madár lárvák után kutat a tuskóban, és rendszeresen visszajárva akár teljesen szét is forgácsolhatja. Európa legnagyobb harkálya mifelénk szerencsére nem ritka, terjeszkedik, harsány „krü-krü-krü-krü” kiáltásáról a távolból is felismerhetjük. Ezt a hangot röptében adja, ha azután egy fatörzsrre vagy vaskos ágra telepszik, jellegzetesen nyávog. Azokban az években, amikor korán érkeznek a tavasz, már március elején, különösen az öregebb állományú tölgyesekben hallhatjuk egy másik harkály, a közép fakopáncs ugyancsak nagyon jellegzetes, nyújtott, szintén nyávogó, kissé orrhangú „vjé-vjé-vjé-vjé” nászkiáltását. Ha sikerül megfigyelni a madarat, piros sapkájáról és oldalain a jellegzetes szárcsikokról könnyen felismerhetjük.

Az apró erdei emlősök – cickányok, pockok és egerek – nem alszanak téli álmat, nyomaikat a havon sokfelé megtaláljuk. Általában fától fáig vezetnek, és a hó alatt a földbe nyíló üreg száájánál végződnek. Ha a baglyok szabályozhatnák az időjárást, valószínűleg az éppen csak havas erdőre szavaznának, ahol a rágcsálók és a rovar-evő cickányok nem tudnak elbújni a fehér paplan alatt. A macskabagoly vagy az uráli bagoly köpeteiben bárki megtalálhatja a zsákmányolt erdei egerek, erdei pockok és cickányok apró koponyáit és állkapcsait. Ha köpeteket találunk valahol, szétbontogatva nagyító és megfelelő útmutató segítségével meghatározhatjuk a zsákmányállatok faji hovatartozását. A város, így a

Közép fakopáncs (Fotó: Turi István)

házak közé ékelt parkok téli hőmérséklete néhány fokkal mindig magasabb, mint a környező területeké. Ez is hozzájárul ahhoz, hogy a tavasz jelei jóval előbb jelennek meg a városban, mint a környékbeli erdőkben. Dobolnak a harkályok, trilláznak a csuszák, duzzadó rügyek ülnek az ágakon, a fekete bodza március első napjaiban akár már apró, zöld levélkével is büszkélkedhet. Hangosan énekelnek a fekete rigók, csattognak az áttelelt erdei pintyek, mindenféle szól a széncinegék „nyitni-kék”-je, de énekelnek a parkokban mindenütt fészkelő kék és barátcinegék is. Majd mindig az ilyen élőhelyeken találkozom először egy-egy áttelelt citromlepkével. Kicsit bizonytalanul, tanácstalanul libeg a bokrok között. Nem tudja, hogy rekordernek számít, hiszen kilenc-tíz hónapig él, így a leghosszabb életű a hazai lepkék között. Néhány éve egy parkban egyszerre hármat láttam repülni. Ketten összetalálkoztak, hím és nőstény szerelmesen, egymás körül csapongva emelkedtek a levegőbe, azután újra a bokrok közé ereszkedtek, és az egyik jobbra, a másik balra repült.

S. E.

Sáros hátú gyászbogár

Szól már a széncinegék „nyitnikék”-je?

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon túl, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt egyszer egy szegény özvegyasszony. S annak volt egy erőst rest leánya. Az a világon nem dolgozott sose semmit. Hiába mondta neki az anyja, hogy édes fiam, ülj le, fonjál, seperd ki a házat, az rá se hederített.

Hát egyszer, hogy, hogy nem, mégis arra vetődött egy legény.

– Hallod-e, te Kati, én feleségül veszek – mondta a legény –, de nekem aztán ügyes legyél!

– Jaj, de milyen ügyes leszek, csak egyszer vegyen már el valaki feleségül!

A legény el is vette. Meglett a lakodalom. Elvitte a legény a leányt magához, de biz az ott se dolgozott a világon semmit. Reggeltől estig csak az ágyon heverészett. Ami szennyese volt, azt mindig behajította a kemencébe, s elégette ahelyett, hogy kimosta volna. Egymás után így szedegette ki a ládából a tisztát, amit még az anyja készített be neki, de biza egyszer a ládából is elfogyott a tiszta ruha. Akkor azt mondta az urának:

– Nézd csak, szaladj el az édesanyámhoz, s kérjél tőle egy inget, mert immár nincsen ingem!

– Hát hol vannak az ingeid?

– Tudod, nincsen elég víz a kútban, s nem tudom kimosni őket – felelte az asszony.

Hát jól van, elment a legény, de szégyellte megmondani az anyósának, hogy a leányának nincs tiszta inge. Beszélgettek, beszélgettek, s hogy, hogy nem, az anyósa adott neki egy fehér ludat.

Befogta a fiatalember a ludat a hóna alá, s vitte haza a menyecskének.

A menyecske már messziről várta, hogy hozza-e a fehér inget, mert csak az az egy inge volt, ami éppen rajta volt. Mikor meglátta a fehér ludat, távolról azt hitte, a fehér inget hozza az ura neki, s ő biza levetkezett tiszta csórára, s ami rajta volt, behajigálta a kemencébe, s elégette.

Hazaért az ura, s kérdezte:

– Te mért vagy csórén?

– Hát hozod nekem a tiszta inget, ugye?

– Én biza nem hozom – mondta az ember.

– Ludat hoztam. Mért nem mostad ki az ingedet, s hol a többi szennyes?

– Hát, tudod-e, elégettem kicsidenként.

– A teremtésedet! – szidta az ura. – Holnap anyádéknál búcsú lesz, mibe mész el?

– Mindegy most már, ahogy történt, úgy történt, mit csináljak – mondta erre az asszony.

De a fiatalember gondolta magában, megállj, mert én megtanítalak téged ügyeskedni. Azzal belevarrta a feleségét egy zsákba, bekötötte jól a zsákot, s feltette a szekér derekára. Hajtotta a lovat, mentek az anyósáékhoz a búcsúba. Ahogy mentek, mentek, kiértek a falu végére, s ott úgy tett az ember, mintha találkozott volna valakivel.

– Jó napot!

– Adjon isten kendnek is! Hát kend hova megy?

A rest leány

– Én biz a búcsúra – válaszolt saját magának az ember, majd megkérdezte:

– Hát kend hova?

– Hát én – változtatta el a hangját – csak így gyalogolok. Mit visz abban a zsákban?

– Ó, abban biza majdnem semmit.

Az embernél volt egy bot, s azzal, mintha az idegen tenné, amúgy istenesen ráhúzott a zsákra, de a menyecske mozdulni se mert, úgy szégyellte magát.

Mentek tovább, az ember megint úgy csinált, mintha találkozott volna valakivel, s ezért aztán nagyot köszönt a levegőnek:

– Jó napot!

– Adjon isten!

– Hát kend hova megy?

– Én biz a búcsúra.

– Hát abban a zsákban mit visz?

– Egy s mást.

– Hadd lám csak! – mondta, s avval jól rávágott a zsákra.

Az asszony meg se nyikkant, pedig nagyon fájt neki az ütés. Hát mentek tovább.

Az ember újra úgy tett, mintha találkozott volna valakivel, és hangosan köszönt:

– Jó napot!

– Adjon isten!

– Hát kend hova megy?

– Hát kend?

– Én ide ni, ebbe a faluba.

– Én biz a búcsúra.

– Mit visz abban a zsákban?

– Én egy kicsi búzáat.

– Nahát, ez jó kemény – mondta, s avval jól rávágott a zsákra.

Szegény menyecske csak hallgatott a zsákban. Végre odaértek az anyjáiékhöz. A fiatalember kifogta a lovat, s mondta volna még az anyósának, hogy menjen ki, ott a leánya a szekér derekában, de erőst sok vendég volt, s szégyellt előhozakodni evvel. Így hát egyedül ment be a házba enni-inni.

– Hát Kati hol van? – kérdezte az anyósa.

Nem mondott erre az ember semmit. Kiment az anyósa a szekérhez, hogy megnézzze,

mit hozott a veje abban a zsákban. Tapogatta a zsákot, erőst tapogatta.

– Jaj, istenem, milyen ügyes lett a lányom – kiáltotta –, még gombolyagot is hozott.

Tapogatta a lánya térdeit s a könyökét s fejét is.

A menyecske csak hallgatott a zsákban, nem mert szólni egy szót se. Hanem megvárta, hogy a vendégek elmenjenek, s akkor kibújít, bement a szín alá, s ott valami rossz kabátot magára húzott, aztán beoldalgott az oldalkamrába, kivett egy zsák guzsalycepűt, azt felkötötte egy jó nagy guzsallyal, s biza oda beült, s csak font, s font s font.

– Édes leánykám, te most jöttél ide, ugye? – kérdezte az anyja, amikor meglátta.

– Én biza nem, hanem régebben.

– Hát mit hoztál a zsákban?

– Én voltam benne – vallotta be a lány.

– Én meg azt hittem, hogy gombolyagot hoztál – mondta az anyja.

– Jaj, édesanyám, tudja-e, hogy jártam? – kérdezte a lány, s elpanaszkodta szegény, mi történt vele.

– Látod-e, fiam, amíg leány voltál, mindig mondtam, hogy tanulj meg egy kicsit serényebben dolgozni. Hát most tedd le azt a guzsalyt, búcsú napja van, ne fonj! – mondta az anyja.

– Én biza nem teszem, amíg ezt le nem fonom – felelte a lány.

Akkor az anyjától kapott egy levél palacsintát, azt rátette a vállára, s fonás közben egyet-egy harapott belőle, mert nem akarta evvel is elvesztegetni az időt, úgy megszerényedett.

Aztán az anyja adott neki utoljára egy kicsi gúnyát, abba felöltözött s hazament, de attól fogva nem kért többé tiszta gúnyát senkitől sem.

Az urának is szőtt kenderinget, kendergatyát s annyi zsákot, lepedőt, hogy életük végéig elég legyen.

A rest asszony olyan ügyessé vált, hogy meg is gazdagodtak, s még ma is élnek, ha meg nem haltak.

(szómagyarázat: csóré – meztelen, guzsalycepű – fonható, rövid, durva szálú kender, guzsaly – kézirokka kerék nélkül)

Lewis Caroll

Alisz/Évike/Aliz/Alice

Csodaországban

(Fordításrészletek)

Juhász Andor fordítása:

...Csak rendes tantárgyakat tanulhattam.
 – Mik voltak azok? – kérdezte Alisz.
 – Először is helyes-sírást tanultunk – válaszolta a hamis teknősbéka. – Azután a négy számtani alapműveletet: összekapni, kidobni, szorongni és oszlni.
 – Milyen tantárgy az az összekapás? – szolt közbe Alisz. – Még sohasem hallottam róla.
 A griff meglepetésében mind a két patáját fölemelte.
 – Nem tudod, mi az összekapni? – kiáltotta. – De hogy kidobni mit jelent, azt remélem, tudod!
 – Igen – felelte Alisz bátortalanul.
 – Nahát, akkor ostoba vagy, ha nem tudod, mi az összekapni!

Alisz nem mert tovább kérdezősködni, így hát újra a hamis teknősbékához fordult:
 – Mit tanultatok még?
 – Tanultunk falástant – válaszolta a hamis teknősbéka, uszonyán számlálva a tantárgyakat.
 – Egy öreg hal halgebra és vizika órákat adott, és hetenként jött egy rajztanár, aki rajzani tanított.
 – Hát az hogy megy? – kérdezte Alisz.

Kosztolányi Dezső fordítása:

– Hát úszni tanultál-e?
 – Azt még nem – szegyenkezett Évike.
 – Nem is iskola az – legyintett megvetőleg a Tengeri Herkentyű. – Engem már hetvenhét éve tanít úszni egy öreg Cápá, s ha Isten segít, egy-két év múlva szabadúszó is leszek.
 – Minek tanul úszni? – jegyezte meg Évike.
 – Hiszen a tengerben született.
 A Tengeri Herkentyű erre nem felelt. Évike vállatgatta: – Aztán mi mindent tanultak még abban a tengeri iskolában?
 – Tanultunk először is számtant. Aztán másztant – mondotta síri csendben a Tengeri Herkentyű.

– Mi az a másztant? – kérdezte Évike.
 – Nahát, még azt se tudod? – szörnyűködött a Griffmadár. – Hogy mekkora számár vagy! Évike megszeppent, de azért tovább érdeklődött:
 – Írni tanultak?
 – Nem – zokogott a Tengeri Herkentyű –, csak sírni.
 – Olvasni?
 – Csak olvadni.
 – Rajzolni?
 – Csak majszolni. De tanultunk angolnálni is.
 – Talán angolul? – nevetett most már Évike.
 – Angolnálni, ha mondom – ismételte a Tengeri Herkentyű.

Varró Zsuzsa fordítása:

...Csak a kötelező órákra jártam.
 – És azok mik voltak?
 – Először is volt halgebra, természetesen – felelte a Hamis Teknősbéka. – Tanultunk imponálást és derogálást, ázalékszámítást és miérttant. Aztán volt atollbamondás és helybensírási...
 – Soha nem hallottam „atollbamondásról” – vetette közbe Aliz. – Az micsoda?
 A Griffmadár égnék emelte a mancsát meglepetésében.
 – Micsoda? Soha nem hallottál atollbamondásról? – kiáltott fel. – Gondolom, azt azért tudod, mi az atoll? – Igen – mondta Aliz bizonytalanul. – Az egy... valamilyen... korallzátány.
 – Nahát akkor – folytatta a Griffmadár –, ha nem tudod, mi az az atollbamondás, tényleg ik-rányi eszed sincs.
 Aliz nem mert tovább kérdezősködni, úgy-hogy a Hamis Teknősbékához fordult:
 – És mit kellett még tanulni?
 – Lássuk csak – válaszolta a Hamis Teknősbéka az úszólábán számolva a tárgyakat –, volt még antik és modern hisztéria, szörnyetegismerettel, aztán fekvészet... a fekvészet-tanár egy

vén tintahal volt, aki hetente egyszer járt hozzánk; ő tanított nekünk vízfekvést, spriccelést és perspektivikus lábrázást. – Az meg milyen volt? – kérdezte Aliz.

Kappanyos András fordítása:

– Én csak a rendes tananyagot tanulhattam.
 – És az miből állt? – érdeklődött Alice.
 – Először is természetesen ott volt a helyesírási és a nyelvi – felelte a Hamisteknőc. – Aztán a matematika különféle ágai: ázalékszámítás, algaritmus, halványozás és tritonometria.
 – Halványozásról sohasem hallottam – kockáztatta meg Alice. – Mi az?
 A Griff meglepetésében mindkét mancsát felemelte.
 – Sosem hallott a halványozásról! – kiáltott fel. – Felteszem, azt tudod, hogy mi az az állványozás.
 – Igen – felelte Alice némi kétséggel. – Az jelenti... hogy valamit... beállványoznak.
 – Nos hát – folytatta a Griff –, ha ezek után sem tudod, mi az a halványozás, akkor igazán ostoba vagy.
 Alice nem érzett elég bátorságot a további kérdezősködéshez e tárgyban, ezért inkább a Hamisteknőchöz fordult.
 – És mit tanultak még? – kérdezte.
 – Volt még förténelem – felelte a Hamisteknőc a mancsán számolva a tantárgyakat –, sókori és modern förténelem, meg vízrajz; azután szabadkézi rajzás: a rajzástanárnak egy öreg ángolna volt, aki hetente csak egyszer jött: tőle tanultuk a rajzást, a vízfestést meg a moszatolást.
 – Hát az milyen volt? – kérdezte Alice.

Marko Čudić, a magyar irodalom kiváló szerb fordítója azt írja egyik tanulmányában, hogy „a műfordító alapjában véve irodalmi csaló és manipulátor.” Mondata szellemesen világít rá arra a hatalomra, amellyel egy fordító rendelkezik, és arra is, hogy a fordítás milyen lehetetlen és mégis lehetséges vállalkozás. A műfordítónak hatalma és nagyfokú önállósága van, ugyanis sokszor, főleg, ha egy kis nyelvről van szó, ő maga választja ki, mit fog átültetni saját nyelvére (vagyis a célnyelvre). Lehetetlen munka is, hiszen teljes mértékben egyik (forrásnyelvi) szöveg sem fordítható át egy másik

A fordítás nehéz mestersége

nyelvre, valami mindig elvész és hozzáadódik. Hozzáadás, kivonás, kombinatorika, megfordítás – mintha a fordítás maga is matematikai műveletek sorát jelentené. Arról nem is beszélve, hogy nem kizárólag nyelvi kérdés, hanem a kultúrák egészét érintő és megmozgató tevékenység.

Mindezeket illusztrálják a fenti részletek is (Kappanyos András gyűjtésében, aki egy saját megoldási javaslattal is előállt). Ez persze egy extrém példa, rengeteg olyan apró kulturális

utalással, játékos nyelvi megoldással, amely az eredetiből valahogyan át kellene menteni, vagy annak hiányát mással ellensúlyozni. Így válhat Alice-ből Évike, mintha az angol rokon hirtelen egy szomszéd kislánnyá vedlene át. A többi feladat olyan nyelvi leleményt, kreativitást igényel, amely nem minden embernek adatott meg. Ezek után ki mondaná azt, hogy a fordításnak semmi köze a művészethez?

Jó olvasást kíván:

Herédi Károly (förténelemből elégséges)

Gyűjtőszenvedély

Egy adott tárgynak a gyűjtése, ugyanúgy mint a horgászás, az olvasás vagy a keresztretjvényfejtés, egy hobbi, kellemes időöltés. Első lépésként kiválasztunk egy tárgyat, s elhatározzuk, hogy ezután minél többet összegyűjtünk belőle. Aztán keressük a helyzeteket, hogy honnan lehetne még több és több példánnyal bővíteni a gyűjteményünket.

Annak pedig, hogy mit is lehet gyűjteni, csak a képzelet szab határt. Lányoknak és fiúknak más-más az érdeklődési körük, így más jellegű tárgyakat gyűjtenek. Régebben a fiúk körében kedvelt volt a gyufacímke, amit a fából készült gyufásdobozról téptek le. Ma inkább a poszterek és a matricák az elterjedtek, melyek focistákat ábrázolnak. A különböző karácsonyi, húsvéti képeslapok gyűjtése inkább lányos szokás, pontosabban csak volt, mivel manapság általában már SMS-sel üdvözljük egymást ünnepekkor, nem pedig képeslapon.

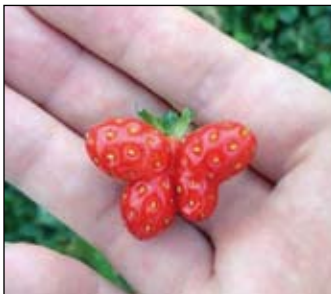
A színes szalvéták is a lányok körében kedveltek. Ugyanakkor mind a fiúk, mind a lányok szívesen rendezgetik összegyűjtött posztereiket.

ket. Ezeket persze nem focisták vannak, hanem színészek, énekesek. Számtalan más érdekes dolgot lehet még gyűjteni, például csoki- vagy rágógumipapírt, valamint bélyeget. A bélyegek számára albumot is érdemes beszerezni. Az összegyűjtött tárgyakat aztán büszkén lehet mutogatni az osztálytársaknak, a barátoknak, s ami még lényegesebb, lehet cserélgetni, akár az órák közti szünetekben is. Ezáltal újul és

gyarapodik a gyűjtemény, s válhat ez a tevékenység igazi szenvedéllyé. S nehogy azt higgyük, hogy mindez csak a tinik körében divat, hiszen a felnőttek is szívesen hódolnak ennek a hobbinak, csak lehet, hogy nagyobb értékű tárgyakat gyűjtenek, például régi könyveket, porcelánbabákat vagy különleges érméket. A gyűjtőszenvedély tehát nem függ az életkortól! Bárki bármikor hozzáfoghat a gyűjtéshez.

Vicces növények, avagy mit produkálhat a természet?!

Márciusi jeles napok

Nőnap (március 8.)

1857. március 8-án New Yorkban 40 ezer kézzel dolgozó nő sztrájkolt a béregyenlőségért és a munkaidő csökkentéséért. Erre emlékezve 1910 augusztusában Koppenhágában Clara Zetkin javaslatára elhatározták, hogy nemzetközi nőnapot tartanak Magyarországon 1914-ben ünnepelték először.

Gergely-nap (március 12.)

Az egyháztörténet úgy tudja, hogy a gergelyezés IV. Gergely pápa (827–844) intézkedésére terjedt el, aki ezzel Nagy Szent Gergelyt, az iskolák, diákok egyik védőszentjét akarta megtisztelni. A játékot eredetileg három diágyerek adta elő: egy püspök és két káplánja. A többi gyerek megfelelő öltözetben egy-egy mesterséget képviselt. A gyermekpüspök a templomban versbe szedett prédikációt mondott, majd tavaszközöntő sereggel bejárta a várost. Az ünnep egyúttal a diákok tavaszi félévének kezdete is volt, amikor új társakat toboroztak.

Pi-nap (március 14.)

Ezen a napon született Albert Einstein, s ennek kapcsán ünneplik minden évben a nemzetközi π -napot, vagyis pi-napot. A matematika egyik leghíresebb száma 3,1415926535...-tel kezdődik és a végtelenségig tart. Minden évben különböző rendezvényekkel, vetélkedőkkel, konferenciákkal „ünneplik” a számot, számos könyv jelent meg már a témával kapcsolatban.

Nemzeti ünnep, az 1848-as forradalom kitörésének évfordulója (március 15.)

A magyar nemzet történetének egyik meghatározó eseménye, mely szerves része volt az 1848-as európai forradalmi hullámnak, viszont lényegében egyedül jutott el sikeres katonai ellenállásig. A Habsburg-ház ellen lázadó, a magyar nyelvnek, nemzetnek, államnak önállóságot követelő magyar forradalmárokat csak az Orosz Birodalom katonai segítségével tudták leverni. Az 1848–49-es szabadságharc a magyar nemzet történetének talán legismertebb háborús konfliktusa.

Sándor, József, Benedek (március 18., 19., 21.)

Az egész magyar nyelvterületen közismert időjós napok és elterjedt időjárásiregula: „Sándor, József, Benedek, zászokban hozzák a meleget!”, ami azt jelenti, ha ezekben a napokban kisüt a nap, akkor hosszú, meleg nyár várható, ha nem süt ki, akkor hosszú, lucskos őszre lehet számítani.

A magyar történelem legnagyobb csatái (3. rész)

A magyar történelem háborúkban és csatákban gazdag ezer esztendejét számtalan ütközet határozta meg. A magyarság harcolt már rögtön honfoglalása után a németekkel, később az ázsiai támadókkal, így a besenyőkkel, tatárokkal, törökökkel, majd a függetlenségét fenyegető osztrák és orosz hadakkal is. Volt, amikor győzött, volt amikor veszített. A tanulmány 20 csata bemutatásával igyekszik összefoglaló áttekintést adni a magyarok ütközeteiről a honfoglalás korától egészen a második világháborúig. A történelmi cikkek.hu alapján ebben a félévben bemutatjuk a következő csatákat: pozsonyi (907), muhi (1241), rozgonyi (1312), nikápolyi (1396), várnai (1444), rigómezei (1448), mohácsi (1526), mezőkeresztési (1596), szentgotthárdi (1664), nagyharsányi (1687), trencséni (1708), győri (1809), pákozdi (1848), segesvári (1849), temesvári (1849), königrázi (1866), isonzói (1915), gorlicei (1915), alföldi páncéloscsata (1944), balatoni csata (1945).

A nikápolyi csata

A csata ideje: 1396. szeptember 25.

A csata helyszíne: a Bolgár Birodalom középső részén, a Duna déli oldalán (jobb partján), Nikápoly városa mellett.

Harcoló felek: A Német-római Birodalom császára, Luxemburgi Zsigmond vezette keresztény hadsereg ütközött meg az I. Bajezid vezette oszmán erőekkel.

Az összecsapó erők nagysága: A keresztény hadsereg 20-22 ezer főt számlált, a törökök pedig 35-40 ezren lehettek. A keresztény seregen belül Veszprémi László nyomán a magyar had harcoló létszámát tíz-tizenkét ezer főre, a nyugat-európai lovagi hadak együttes létszámát nyolc-tízezer főre, a havasalföldi segédhadét mintegy kétezer főre becsülhetjük.

A csata lefolyása: Luxemburgi Zsigmond német-római császár és magyar király a törökök balkáni terjeszkedését látva hamar elismerte, hogy egymaga nem mérkőzhet meg az ellenséggel, ezért szövetségről kezdett tárgyalni Velencével és VI. Károly francia királlyal. Végül egy törökök ellen induló nagyszabású hadjárat kezdődött, melynek első lépéseként 1396 augusztusában Orsova alatt elesült a Zsigmond vezette 12 ezer fős magyar sereg a Philippe d'Artois vezette francia-burgundi sereggel. Szeptember 12-én a keresztény had körülráta a Toghrán bég védelmezte Nikápolyt. I. Bajazid szultán ezért felhagyott Konstantinápoly ostromával, és az erősség felmentésére indult. Gyorsan átkelt a Dardanellákon, amit a velenceiek nem tudtak meggátolni. A törökök könnyedén vertek vissza néhány előkészítetlen rohamot, mire a keresztény had parancsnokai úgy döntöttek, hogy inkább kitérnek a védőket. Közben a szultán váratlanul akart a keresztényekre törni, de Maróthi János, akit Zsigmond felderíteni küldött, időben észlelte közeledtét. A török had az ütközet előtti este megszállta a Nikápolytól délre magasodó, őrizetlenül hagyott dombokat, amelyek így elrejtették a janicsárok mögött várakozó főerőket. Reggel d'Artois valamilyen oknál fogva önállóan, Zsigmond haditervét felrúgva támadásra indult a parancsnoksága alá tartozó francia és burgundi hadakkal (egyes források szerint Zsigmond sze-

Miniatűr a csatáról

mélyesen kérte, hogy álljon el ettől a tervétől, de hiába). A sereg többi része még nem rendeződött csatasorba, amit a francia történészek előszeretettel értékelnek a franciák cserbenhagyásának. A nehézlövesség rohamra (mindkét küzdő fél terveivel összhangban) gyorsan szétszórta az akindzsiket (vagy épp azok tértek ki előlük), és ettől fogva az eseményeket több, egymásnak szögesen ellentmondó változathoz ismerjük. A legelterjedtebb koncepció szerint a nehézfegyverzetű lovagok nekirentették a janicsároknak, ők pedig a cölöpsánc védelmében ijakkal lőtték a támadókat, akiket sikerült megállítani. Sok lovat lelőttek, mások az árokba estek, megint mások megrémültek, és ledobták a hátukról gazdájukat.

Más szerzők szerint a százéves háborúban kelendő tapasztalatot szerzett lovagok az akadályok előtt leszálltak lovukról, és eleve gyalogosan indultak támadásra, a lovakat pedig hátrahagyták fegyvernőkeiknél, hogy a janicsárok szétverése után hozzájuk utánuk. A különböző forrásokból annyi kiviláglik, hogy a francia had áttörte a janicsárok védelmét. Úgy tűnik, hogy nem várták be lovaikat, hanem gyalogosan kezdték üldözni a menekülőket, amíg rájuk nem zúdultak a pihent török főerők – köztük a szpáhik -, mögöttük pedig az akindzsik zártak

be a gyűrűt. A fáradt franciákat gyorsan bekerítették, és némi küzdelem után a sereg nagyobbik része megadta magát. A francia történészek álláspontja szerint a francia ék diadalmasan áttörte a védvonalakat, és teljes diadalt arathattak volna, ha Zsigmond kiaknázza ezt a sikert, és a fősereggel követi őket. Egyesek szerint a franciák bekerítését látva a magyarok egyetlen nyílövés vagy kardcsapás nélkül megfutamodtak.

Halottak száma: A keresztény sereg több mint fele megsemmisült, így legalább 12-13 ezer főre tehető a halottak száma. Török oldalon ismeretlen a halottak száma, de egyes források szerint az oszmánok vesztesége is súlyos volt (legalább 10 ezer fő).

Győztes fél: a törökök.

A csata jelentősége: Európa számára bebizonyosodott, hogy a törökök az egész kontinenst fenyegetik. A csata után hat évvel, 1402-ben lezajlott Ankarai csatában a mongolok legyőzték a törököket, így az oszmánok végül nem tudták kiaknázni a nikápolyi csata okozta előnyüket. Magyarország haladékat kapott a sorstól, amit arra használt fel, hogy a 60 évvel később bekövetkező nagy szultáni hadjáratig (1456 –Nándorfehérvár) kiépítette déli végvári rendszerét.

A Bulgária területén fekvő Nikápoly napjainkban

Pápai Joci megy Izraelbe

Akárcsak az elmúlt években, idén is a Dal című többrészes zenés válogatóműsor végeredménye adta meg azt, hogy ki képviselheti Magyarországot az idei Eurovíziós Dalfesztiválon. A nagy megmérettetésre ezúttal Izraelben, Tel Avivban kerül sor, miután tavaly Netta diadalmaskodott a Toy című dallal. Ez a győzelem azonban nem alakult felhőtlenül, sőt az is felmerült, hogy Izraeltől elveszik az első helyezést, mivel szakemberek hasonlóságot véltek felfedezni egy másik dallal, méghozzá a valamikori The White Stripes, a Jack White és Meg White alkotott amerikai duó Seven Nation Army című dalával. Ezután viszont a zeneszerzők között helyet kapott Jack White, valódi nevén John Anthony White is, így az ügy utólagosan rendeződött, nem bonyolódott tovább, és Izrael megmaradt a házigazda szerepében. Ha Izraeltől elvették volna a jogot, hogy megrendezze az Eurovíziós Dalfesztivált, az igencsak kihatott volna a második helyezett Ciprusra, amely még soha nem nyert, ez az eredménye az eddigi legjobbnak számít.

Ismerősök a Dalban

A Dalnak idén három válogatója volt, két elődöntője és a mindent eldöntő döntője. A meghirdetett pályázatra 416 dal érkezett, ezekből egy tíz tagú ún. előzsűri választott ki 30-at, amelyek bekerülhettek a műsorba. Idén is számos olyan résztvevő volt, aki már többször is fellépett a Dalban, ketten már képviselték is Magyarországot az Eurovíziós Dalfesztiválon, méghozzá mindketten sikeresen. Az egyik Kállay-Saunders András, aki 2014-ben a Running című dallal Koppenhágában az ötödik helyezést érte el. Kállay-Saunders András ezúttal a The Middletonz formációval, Farshad Slashković Alebatool rapperrel kiegészülve adta elő a Roses című dalt, amellyel bejutottak a Dal döntőjébe. A másik Pápai Joci, aki tavalyelőtt Kijevben az Origo című dallal nyolcadik helyen végzett. Tavaly ugyebár az AWS képviselte Magyarországot a Viszlát, nyár című zeneszám-

mal, idén pedig ismét Pápai Joci nyerte meg a Dalt, ezúttal Az én apám című dallal, amelynek társszerzője és szövegírója Molnár Ferenc Caramel. Érdekes, hogy idén is egy olyan dal győzött, amelynek témája az apa. Tavaly az AWS dala a frontember, Siklósi Őrs apjának elvesztéséről szólt. Az idei Dal zsűrijét is részben azok alkották, akik tavaly, ismét itt volt Both Miklós előadó, zeneszerző és Mező Misi, a Magna Cum Laude énekes, gitáros, hozzájuk csatlakozott Nagy Feró, a Beatrice frontembere és Vincze Lilla, a Napoleon Boulevard énekesnője. A műsorvezető maradt Fehérvári Gábor Alfréd, azaz Freddie, aki 2016-ban képviselte Magyarországot az Eurovíziós Dalfesztiválon, a társa pedig Dallos Bogi lett, aki többször is versenyzett már a Dalban.

Nem csak verseny

Habár a Dal tétje az, hogy ki jut el az európai szintű versenyre, számos előadónak arra is jó lehetőséget ad, hogy véleményezzék a dalukat. Akik még ismeretlenek számítanak, azok

szélesebb körű ismertségre, nagyobb rajongótáborra tehetnek szert, akik pedig befutottak, újra felhívhatják magukra a figyelmet. Az idei Dal döntőjébe a The Middletonz, Nagy Bogi, Pápai Joci, Szekér Gergő, az Acoustic Planet, Vavra Bence, a Fatal Error és Petruska jutott be. Kellemtelen helyzet adódott, amikor kiderült, hogy utóbbi dala a Help Me Out of Here, egyes szakemberek szerint hasonlóságot mutat a Vampire Weekend White Sky című dalával, ezért kizárták a versenyből, a pontszámok alapján pedig Oláh Gergő kapott újabb esélyt. A nyolc dal közül a zsűri Nagy Bogi, Pápai Joci, az Acoustic Planet és Vavra Bence dalát választotta ki. Innen már csak a közönség dönthetett, a legtöbb szavazatot pedig Pápai Joci kapta. Habár nem nyerte meg, nagyon jól szerepelt a Dalban Nagy Bogi, aki még csak 16 éves, ugyanígy a felvidéki születésű Szekér Gergő is, énektudásával pedig magasan kiemelkedett Vavra Bence. És persze idén is képviselve volt a rock, több együttes által is, ezúttal pedig a legjobb eredményt a Fatal Error produkálta.

Összeállította: Lukács Melinda

Újból lesz Zűr az űrben

Az 1996-os, Michael Jordan főszereplésével készült Space Jam, vagyis **Zűr az űrben** akkoriban nem aratott osztatlan sikert a kritikusok körében, ugyanakkor viszont a gyerekek és a fiatalok szerették, és hozzájárult ahhoz, hogy a kosárlabda menő sportnak számíton. Azóta eltelt több mint két évtized. 2014-ben felröppent a hír, hogy készülne folytatása. Az ötlettel tulajdonképpen LeBron James amerikai profi kosárlabdázó, a Lakers csapatának játékososa hozakodott elő, és azt is mondta, hogy nagyon szereti a Space Jamet és szívesen játszana egy második részben. Ezek után felvetődött a filmkészítés ötlete és az is, hogy a főszereplő James legyen, természetesen Tapsi Hapsi és a és a Bolondos Dallamok-sorozat többi animációs figurája mellett. A film előkészületei állítólag már meg is kezdődtek, sőt kitűzték a bemutató dátumát is: 2021. július 16-a. Ez persze még eltolódhat, de legalább jó irányban halad a projektum.

Gizmo visszatér

A Gremlins, azaz **Szörnyecskék** című, Joe Dante rendezésében készült filmet 1984-ben mutatták be. A sikerre való tekintettel 1990-ben lett folytatása is, de azóta Gizmóék nem bukkantak fel sem a moziban, sem a pedig a tévében, legalábbis nem új történetekkel. Úgy tudni viszont, hogy a Szörnyecskék visszatérnek, méghozzá egy animációs sorozatban. Állítólag a sorozat kapcsolódni fog a filmekhez, egészen pontosan azok előzményeit meséli majd el. Minden bizonnyal a Szörnyecskék egyik karakterének, a filmben már nagyapaként megjelenő Mr. Wingnek a fiatalkorát mutatja be, ahogyan beutazza az egész világot a kis Gizmo társaságában. A filmes hírek arról is szólnak, hogy a Szörnyecskék-sorozat forgatókönyvírója a Gotham és az Egyszer volt, hol nem volt című szérián is dolgozó Tze Chun lesz, aki egyúttal produceri feladatokat is ellát.

A Zöld könyv lett a legjobb film

Nemrég tartották meg a 91. Oscar-díj gálát és idén a nézettségére sem lehetett panasz. Az eredeti elképzelések szerint a műsorvezető Kevin Hart lett volna, de ő visszalépett, így a gálának nem is volt műsorvezetője. A legjobb film a **Zöld könyv – Útmutató az élethez** című alkotás lett, amely az öt jelölésből hármat váltott díjra, a legjobb eredeti forgatókönyv és a legjobb férfi mellékszereplő kategóriában is diadalmaskodott, utóbbit Mahershala Ali kapta meg. A legjobb rendező és operatőr is **Alfonson Cuarón** lett a Roma című filmmel, amelyet tíz kategóriában jelöltek, ebből hármat kapott meg, a legjobb idegen nyelvű alkotásként is díjat nyert. Az est legnagyobb győztese talán a **Bohém rapszódia** lett, amely öt jelölésből négy díjat nyert. **Rami Malek** lett a legjobb férfiszereplő, de a filmet Oscarral jutalmazták a legjobb hangvágásért, hangkeverésért és a vágásért is. A legjobb női főszereplőnek **Olivia Colmant** kiáltották ki A kedvenc című filmben nyújtott alakításáért. A kedvencet egyébként szintén tíz kategóriában jelölték, és ebből csak ezt az egy díjat kapta meg. Hasonlóan járt a nyolc kategóriában jelölt Csillag születik, hiszen ezek közül csupán a legjobb eredeti betétdal díját ítélték neki oda. Három díjat kapott viszont a **Fekete párdur**, míg a legjobb animációs filmek kategóriájában a **Pókember: Irány a Pókverzum!** (a képen) nyert.

Film készülhet Hulk Hoganról

Úgy tudni, hogy filmet terveznek forgatni a nyolcvanas évek legnagyobb pankrator sztárjáról, Hulk Hoganról. A filmes hírek arról is szólnak, hogy Chris Hemsworth alakítja majd Hulkot, és életrajzi filmalkotásról van szó, amit Todd Phillips rendez Scott Silver forgatókönyve alapján. A tervek szerint a film a Terry Gene Bollea néven született pankrator felemelkedésére és csúcsra jutására koncentrál, a Hulkster és a Hulkamania eredettörténetének lesz tekinthető, és minden bizonnyal a Netflixen mutatják be. Állítólag a filmkészítésből maga Hulk Hogan is kiveszi majd részét, mint tanácsadó és producer fog közreműködni a projektben. Chris Hemsworth ausztrál színész leginkább ugyebár Thor megformálójaként vált ismertté, így sokan várják, hogyan fog megbirkózni a pankrator szereppel.

Bizalmas sorok

Jelige: „Lady G.”

Kedves Bizi!

Sokat gondolkodtam, de végül úgy határoztam, hogy jelentkezem, hátha tanácsot tudsz adni. Jó lenne tisztábban látni a dolgokat, mert nagyon összevisszák az érzéseim. Így még soha nem éreztem magamat. Nagyon tetszik egy fiú az iskolámból. Ő ezt már tudja, habár soha nem merem neki egyenesen bevallani. Régóta szerelmes vagyok belé. Jól ismerem, mert gyakran szoktunk egy társaságban is lenni. Egyszer, amikor társaságban voltunk és hülyéskedtünk, rá is kérdezett a dologra. Én poénból rávágtam, hogy igen, és utána az egész társaság jót nevetett rajta. Ennyiben maradt. Félek, ha újra felhoznám, mit érzek, és bevallom neki, hogy szeretem, még barátok sem maradhatnánk. Kérlek, segíts! Mit tegyek?

Válasz:

Ákárhogy is forgatom a dolgot, mindig ugyanoda lyukadok ki. Te már nyíltan kimondtad neki az érzéseidet, igaz, viccbe, poénba burkolva. Kvázi kinevetett. Ez két okból lehetett: azért, mert tényleg nem tetszel neki, vagy azért, hogy elkendőzze a saját érzéseit, amit ő sem mer nyíltan kimondani, hisz ugyanazok a kételyek, félelmek és szorongások töltik ki a lelkét, mint ami benned is van.

Mit tehetsz? Várhatsz türelmesen, hogy ő tegye meg az első lépést. Hogy ő is bevallja, mit érez irántad, és felkérjen, hogy járjatok. Előbb-több biztosan kiderül, hogy hányadán is állsz vele, csak idő kérdése. Az is lehetséges, hogy összeszeded a bátorságodat, vállalod a rizikót, és újra elmondod neki, hogy mennyire tetszik, hogy szerelmes vagy belé. Ebben a lehetőségben benne van bizonyos valószínűséggel a kudarc lehetősége, az, hogy a fiú elutasít, de az is, hogy sikerrel jársz nála, és valóra válnak az álmaid. De az is számításba jöhet, hogy hagyod, hogy haverok maradjatok, ennyivel is beéred. Mindenféleképpen legyél türelmes, kedves, barátságos, tartsd vele a kapcsolatot, ápd a jó viszonyt. Sajnos most már a többi nem rajtad múlik, mert mindig kettőn áll a vásár.

Jelige: „S.O.S.”

Kedves Bizalmas sorok! Kérlek, segíts, adjál tanácsot, mert igazán nem tudok mit tenni! Már néhány hónapja szerelmes vagyok egy fiúba, aki egy nagyon kedves srác. Hiába vagyok én szerelmes, ha ő már évek óta a barátnőmben szerelmes! A helyzetet még az is bonyolítja, hogy a barátnőm őt ki nem állhatja. Esélyt sem adott neki! Ő meg továbbra is szereti! Már nem egyszer próbálkoztam, sokszor és sokféleképpen próbáltam tudatni vele, hogy tetszik nekem, hogy szeretem. De süket fülekre találtam. Nem tudom, hogyan közeledjek, mit tegyek, hogy érdekessé váljak neki, hogy most már végre észrevegye, hogy van mellette valaki, aki őt szereti. Nagyon sokszor egy társaságban vagyunk, és igazából nem tudom, mit tegyek, mert ilyenkor szenvedek, hogy nem lehetek vele. Már megpróbáltam, hogy elfelejtsem, és amikor már nem gondolok rá, amikor már majdnem sikerült, ő elkezd velem beszélgetni, én meg el is felejttem, mit is akartam, és újra felébred bennem a remény, hogy hátha most! A barátnőim azt mondogatják, hogy hagyjam a fenébe, mert nem érdemli meg! De mit tegyek, úgy tetszik! Kérem, segítsen!

Válasz:

Úgy látom, minden generációnak a saját bőrén kell megtapasztalnia, hogy a szerelem mennyire összetett és bonyolult dolog is lehet, és nem egyszer kézen fogva jár a boldogtalansággal. Te szeretsz egy fiút, az egy másik lányt szeretsz, aki rá sem hederít, és mindenki a maga módján boldogtalan. Nem vagyok annyira biztos abban, hogy a barátnőd éppen olyan elutasító a fiúval, hogy komolyan gondolja a dolgot. Ha komolyan gondolná, akkor a fiú is elfogadta volna, hogy nála nincs esélye. Ő is úgy viselkedik, hogy amikor már úgy érzi a másik, hogy sikerül a gyógyító feledésbe elrejtene, a rajongásunk tárgya valami jelt ad, hogy „van remény, ne mondjal le rólam!” Én úgy látom, hogy az emberekben mintha valamilyen titkos érzékelő lenne elrejtve, ami jelzi, hogy a másik érdeklődése lanyhul, le akar mondani róla, túlságosan megváltozott a

viselkedése iránta, és ezért tenni kell valamit, hogy minden visszazökkenjen a régi kerékvágásba, ne változzon alapvetően a helyzet.

Hogy ebben a helyzetben mi a megoldás? Sajnos, nem az, amit te szeretnél! A legjobb lenne, ha teljesen ejtenéd a fiút, ha kell, többet barátkozál velük, vedd fel a kapcsolatot egy másik társasággal is. Ha pontot teszel a rajongásod történetére, elfordulsz tőle, lehetőséget adsz magadnak, hogy meglássad, hogy a környezetekben vannak mások is, olyanok, akik téged kísérnek rajongással, csak te eddig nem vetted őket észre! Ettől a fiútól barátságon kívül mást nem is kell nagyon várni! Te pedig legyél továbbra is az, aki vagy, egy kedves, vidám, mosolygós tinilány. És egy-kettő azt veszed majd észre, hogy álmaidat és a szívedet már egy másik fiú mosolya tölti be.

Jelige: „Baby”

Kedves Bizi, én hetedikes lány vagyok, aki szerelmes egy 18 éves fiúba, és ezzel kapcsolatosan óriási a gondom. Ami bánt, az az, hogy nem tudom, mit is gondoljak a fiúról, mi van a fejében, mit is akar tőlem! Néhány héttel ezelőtt a barátnőmmel kinn voltunk a központi játszótérnél, és ő is ott volt. Odaintett bennünket, és mi oda mentünk hozzá. Hozám hajolt, és megkérdezte suttogva, hogy „mi van szerelmem?”. A szája egészen közel volt az enyémhez, éreztem a leheletét. De semmi sem történt!!! Én már sokszor mondtam neki, hogy szeretem, meg hogy nem tudok nélküle élni. Ő meg ilyenkor azt kérdezi, „hogyan szeretsz te engemet?”, meg azt, hogy „milyen szerelmesnek lenni?”. Ami ki szokott borítani. Mivel nem tudom, mit is akar, állandóan sírok, hisztizek, mindenkit hibáztatok. Az iskolában is leromlottak az osztályzatok. Az anyukámnak nem merem megmondani, hogy hogyan is állnak a dolgok. Kérlek, segíts, mit tegyek?! Ő is szerelmes belém? Vagy milyen viszony is ez közöttünk?!

Válasz:

Kedves Baby! Sajnos, nem mondhatok neked semmi jót ezzel a fiúval kapcsolatosan! Ő csak játszik veled. Húzat! De te ezt már titkon tudod is. És azt is tudod, hogy ezt a fiút hagynod kell a fenébe! Nem érdemli meg, hogy sírjal miatta. Annak ellenére, hogy nagykorú, viselkedése nagyon is éretlen. Macska-egér játékot játszik veled. Imponál neki, hogy szerelmes vagy belé, megmosolyog, kifiguráz, élvez a tapasztalatlanságodat és, ne haragudj, egy kicsit a butaságodat is. A legjobb lenne, ha ezt a fiút ignorálnád, levegőnek néznéd, mert mást nem is érdemel. Hogy könnyebb legyen a felejtés, minél jobban aktivizáld magad, foglald le a gondolataidat és a testedet is sporttal vagy más hasznos tevékenységgel. És keressetek más gyülekezőhelyet a barátnőddel, jobban fogod majd magadat érezni a saját bőrödben, és összpontosítani tudsz majd a tanulásra is. De ezt neked is akarni kell! Kérjél segítséget a tanuláshoz a barátnőidtől, osztálytársaidtól. Biztos, hogy nem fognak cserbenhagyni téged.

Kérdéseikre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Mennyire ismered anyukád?

1. Melyik a kedvenc virága?

.....

2. Használ-e szemfestéket, és ha igen, akkor milyen színűt használ a leggyakrabban?

.....

3. Mi volt a beceneve gyerekkorában?

.....

4. Melyik a kedvenc tévé-/rádióműsora?

.....

5. Melyik a kedvenc étele?

.....

6. Van-e, s ha igen, melyik a szerencseszáma?

.....

7. Meg tud kötni egy férfinyakkendőt?

.....

8. Mi a legkedvesebb könyvének a címe?

.....

9. Mit főzött tegnap ebédre?

.....

10. Van-e kedvenc állata, és ha van, melyik?

.....

11. Melyik mondást használja gyakran?

.....

Ha válaszoltál a kérdésekre, kérd meg anyukádat, hogy ellenőrizték együtt a válaszokat! Ha hétnél több kérdés helyesen válaszoltál, akkor nagyon jól ismered az édesanyádat. Ha ennél kevesebb van, figyelj jobban rá, és egykettőre megismered.

Skandináv rejtvény

Rejtvényünkben egy márciusi időjósást találsz.

		FÖLDSZINT FELETTI		HASONLÓ HOZZÁ KOSZTOLÁNYI-VERS		NÉRŐ BETŰI		A KÖZELLEBBI CSALNI A KÖZEPÉN		ESZMÉNYI		NEO DERÉSEDŐ (HAJ)		◆
		NÉVELŐ				HATÁROZ				EGY				
					LY									
		ELÁJULT								„S” VAS VEGYJELE			ZAMBIA	
		EURÓPAI FŐVÁROS HALFAJTA								NEM SZERETI A HIDEGET TÁRSAD			ANTIK	
NULLA		◆	MÁZOL ALSZOL NÉPIESEN			FÉL ÖT		AZ OKOZAT SZÜLŐJE		FORDÍTVA FENÉK -RA, -...			EME	
KELET	LY		EGYIK TESTRÉSZÉ NYEREG ELSŐ RÉSZÉ			FORDÍTVA FÉRFINÉV BOSZNIAI FOLYÓ					49		FRANCIA-ORSZÁG	
					HIVATÁS-KERESŐ								KÁLIUM	
					MAGAM								OLASZ FOLYÓ	
LÁNY BETŰI					MAJDNEM KÉN ÉSZAK		KÓRHÁZ JELE	ZERO		OROSZ FOLYÓ SUGÁR		SVÉD-ORSZÁG	POROSODNI KEZD KAMBO-DZSA	
◆	↳		SZ SZ											

Megfejtés: AMILYEN AZ IDŐ JÖZSEFKOR, OLYAN LESZ SZÉNAHORÁSKOR

Balszerencsés, aki balkezes?

Mi lehet a közös Benjamin Franklinben, Albert Einsteinben és Bruce Willisben? A balkezesség, amely az emberiség 10 százalékát érinti. De vajon okosabbak-e, kreatívabbak-e a balkezesek, vagy éppen ellenkezőleg: több baleset és lelki sérülés éri őket?

Örökletes tényező?

Tény, hogy a világot a jobbkezesek számára rendezték be, ezért a balkezéseket bizonyos helyzetekben több baleset érheti. Ha például egy balkezes gomb alakú kilincset akar kinyitni, biztosan balra tekeri, így rögtön horzsolja az ajtófélfát az ujjperceit. A kézfogás sem mindig olyan egyértelmű feladat egy balkezesnek. A magyar nyelvben ráadásul a bal oldalhoz gyakran valamilyen negatív tulajdonság is tartozik, ilyen például a balfácán, a kétbalkezes, a balfék, a balga, a balsors és a balszerencse kifejezések. Az arab országokban pedig – ahol közösen étkeznek egyetlen nagy edényből – bal kézzel az ételért nyúlni igen nagy sértést jelent, hiszen ezt tisztátalannak tartják. A jobb- vagy balkezesség azonban nem kultúrafüggő, hanem örökletes tényezők hozzák létre, és egyáltalán nem befolyásolja a szellemi képességeket vagy a testi ügyességet.

Mit tehetsz, ha balkezes vagy?

– Feltétlenül szerezz be balkezes eszközöket! A jobbkezes tárgyak bal kézzel való használata nehéz, hibás mozdulatokat rögzít, ami rontja az önértékelésedet. – A pad bal oldalán ülj, hogy a társaddal ne akadályozzátok egymást! – Sok balkezes a csuklóját behajlítva, felülről ír, vagy akár egész testével követi ezt a kéztartást, ezzel megkönnyítve a gerincferdülés kialakulását. Ezt megelőzhetjük, ha a füzetet egy kissé jobbra, lefelé döntjük. – Számos sportágban kifejezett előny a balkezesség, mint a kosárlabdában, a teniszben vagy a vívásban.

Növényeket a szobánkba!

Jön a tavasz! A fák rügyeznek, a madarak csiripelnek, és az emberek is kezdenek elszakadni a melankóliától. Hogy lépést tartsunk a természettel, nem árt színesíteni szobánkat egy-két szép növényvel. Mindegy, hogy milyen növény, a lényeg, hogy megfelelő gondoskodást kapjon. Elég napfényt, vizet, esetleg tápoldatot.

Milyen növényt tartsak?

A kaktuszokat ritkán kell öntözni, és árnyékosabb helyen sem pusztulnak ki. Kevés fényt igényel a sárkányfa is, mely, ha nem is virágaival, de zöld, illetve tarka színeivel szép dísz lehet szobádnak. Földjét azonban nem árt nedvesen tartani, ha azt akarod, hogy a levelei szép zöldek maradjanak. Az orchideafélék igen elterjedtek, pedig régen nagy kincsnek számított ez az esőerdőből származó növény. Színpompás virágait egész évben csodálhatod, csak arra kell ügyelni, hogy a szára vissza legyen vágva, miután elvirágozott. Viszonylag igénytelen, kevés öntözés szükséges. Hasonlóan számtalan színben létezik az afrikai ibolya is. A legjobb számára, ha az ablak közelében tartjuk, és alulról öntözzük, a levelét ért víz ugyanis barnás foltokat okozhat.

Nem csak a lányoknak

Természetesen virágokat nem csak lányok, hanem fiúk is tarthatnak szobájukban. A természet kifejezetten nekik találta ki a találósan elnevezett „legényvirágot”, melynek nagyon szép, fényes levelei vannak, azonban félárnyékos helyen, kevés öntözéssel is virít. Közismert az a mondás, hogy „aki a virágot szereti, rossz ember nem lehet”. Nem, hogy rossz ember, de rosszkedvű sem lehetsz, ha a szobádat szép növények díszítik. A közérzetünkre nagy hatással van az a környezet, amelyben élünk. A szobanövények szebbé tehetik környezetünket, javítva ezzel közérzetünket. Irány tehát a legközelebbi virágbolt vagy piac!

Tipp

– Készítsd magad a kaspót egy téglaszínű cserép, tempera és egy kevés kézügyesség segítségével. A natúr cserépet díszítheted szalvétával is. A szalvétáról leválasztod a színes réteget és folyékony ragasztóval, valamint ecsettel a cserépre illeszted. – A virágokat érdemes nagytakarítások alkalmával zuhannyal lemosni, hogy a leveleik újra szép fényesek legyenek. – A leveleken lévő portól sörrel is megszabadulhatsz, ha ugyanis lemosod vele a leveleket, szép fényesek lesznek tőle!

Fiúk és lányok

Születés után a gyerekek agya eltérő módon fejlődik. Az agy egyes részei hamarabb fejlődnek a lányoknál, más részek gyorsabban a fiúknál, de végül utoléri egymást. Különbözik az agy nagysága is. A fiúk agya nagyobbra nő a lányokénál.

Egyes kutatások kimutatták, hogy a lányoknál az agy azon része, amely a beszédet és az érzelmeket irányítja, valamint a két agyféltekét összekötő rész fejlettebb, mint a fiúknál. Ezek a látszólag kicsi különbségek az agy felépítésében nem feltétlenül azt jelentik, hogy a fiúk jobbak egyes dolgokban és a lányok másban. A fiúknak és a lányoknak hasonló képességeik vannak, például egyformán tehetségesek matematikában.

A lányok jobb memóriával rendelkeznek, könnyebben olvasnak, és jobbak olyan tevékenységekben, amelyek ügyességet és gyors gondolkodást igényelnek. **Ne feledjük, hogy az agy formálható.** Az agysejtek közti kapcsolatokat olvasással és tanulással lehet megerősíteni. Megtörténhet, hogy egy kislány, aki ma csak babákkal játszik, holnap örülni fog a biciklinek vagy megtanul egy láncot megjavítani. Az is lehet, hogy egy fiú sosem fog babával játszani, de később megtanulja, hogyan kell gyermeket nevelni vagy háziállatot gondozni.

Kijössz a tanáraiddal?

Neked is vannak kedvenceid a tanárok között? De mi a helyzet azokkal a tanárokkal, akik nem lopták be magukat a szívedbe? Te magad is sokat tehetsz azért, hogy jó kapcsolat alakuljon ki közted és a kiszemelt tanár(ok) között.

Először is, fontos, hogy mindig idejében és kész házíval érkezz az órákra. Legyél udvarias, érdeklődő, jelentkezz sokat! Érdeklődj a tantárgy iránt, ezzel biztos, hogy jó pontot szerzel, még akkor is, ha mondjuk nem vagy egy matekzseni, vagy angolból egy óriási nyelvteljesítés. Tanórán kívüli segítséget is kérhetsz a tanártól, ilyenkor bensőségebben tudtok beszélgetni az aktuális témáról, és a tanárod is sokkal nyugodtabban, nyíltabban tudja kifejezni magát, mint az egész osztály előtt.

Ám kerüld a hamisan kedves, tolakodó, „nyalis” magatartást, mert a tanár úgyis megérzi, hogy nem őszintén, hanem valamilyen érdekből próbálsz közel kerülni hozzá.

Problémáid vannak a tanárral? Próbáld megfejteni, miért: érzi, hogy nem szereted a tantárgyát, esetleg őt magát? Az utált tantárgy miatt persze ellenérzéseid lehetnek a tanárral szemben is. Igyekezz meglátni az adott tantárgy gyakorlati hasznát. Ha utárod is a matekot, az átlag- vagy százalékszámítást az életben számtalan helyen kamatoztathatod. Ha nehézségeid támadnak, bátran kérj segítséget. Ha valamiért hiányoztál a suliból, pótolod mielőbb a lemaradást, ne csodálkozz, ha egy hét múltán nem veszik figyelembe a kimaradásodat.

Nagyon ellenszenvesnek talárod a tanárt? Az emberi kapcsolatban a személyiség, a személyes kisugárzás szerepe is meghatározó. Van, akivel jobban kijövünk, másokkal kevésbé. Elvégre nem szerethetünk mindig mindenkit. Ha nem vagy kibékülve valamelyik tanárral, óvatosan kezeld a helyzetet.

Tisztázni szeretnéd vele, miért kaptál rossz jegyet? Egyszer megteheted, többszöri kérdegetés azonban tovább ronthatja kilátásaidat a jobb jegyre. Az egyenlő bánásmód és a tisztelet nyilvánvalóan alapkövetelmény az iskolában. A tanárod felelőssége, hogy mindenkivel egyformán bánjon és igazságos legyen, neked pedig meg kell adnod a pedagógusnak járó tiszteletet. Ne feledd, hogy mindenkinek vannak személyes problémái: munkahelyi, családi bosszúságok, egészségügyi gondok. Lehet, hogy nem is rád haragszik, egyszerűen a nehézségei miatt idegesebb, nyugtalanabb, türelmetlenebb.

Mit tehetsz, ha sehogyan sem boldogulsz? Udvariasan mondd el a számodra kellemetlen érzéseket, kérdezd meg, mit tehetnél a jobb eredmény vagy kapcsolat érdekében. Igyekezzetedet bizonyára méltatni fogja, s lassan olvadni kezd a jég. Beszéljess az osztálytársaidal, hogy lásd, ők hogyan viszonyulnak a számodra nehezen kezelhető helyzethez. Egy-két jó ötletet ők is adhatnak. Figyeld az ő viselkedésüket, lehet, hogy ha te is változtatasz a hozzáállásodon, elfogadhatóbbá teheted magad a tanár számára.

JÓ KÉRDÉS!

Miért nem tudjuk magunkat megcsiklandozni?

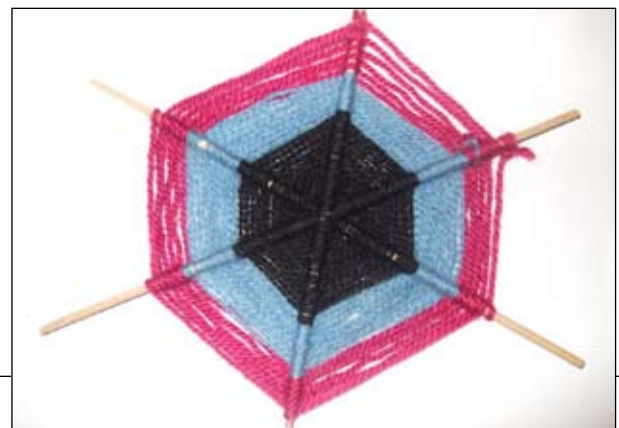
Ennek oka a kutatók szerint az, hogy a saját magunk által indított érintésekre előre felkészülünk, és automatikusan csökken vagy megszűnik érzékelésünk ezekre az ingerekre. Ezért van az is, hogy nem tudjuk saját magunkat megcsiklandozni, hiszen a csiklandozás lényege a meglepetésszerűség, előre megjósolhatatlanság. Ezt saját magunk esetében nem tudjuk biztosítani, hiszen mozdulatainkat előre megtervezzük.

BARKÁCS

Készíts képet pókfonással!

Hozzávalók: maradék vastagabb fonalak, hurkapálcák. Két hurkapálcadarabot merőlegesen egymásra helyezünk, középpontból fonállal összekötjük. A középpontból kiindulva, folyamatosan körbe haladva minden pálcikán egyszer tekerjük körbe a fonalat, ügyelve arra, hogy egyenletesen feszítsük. Amikor már több sorunk van, folytassuk új színnel (más színű fonalat kössünk hozzá). A gyerekek körében igen kedvelt, fejleszti a kéz finommotorikus mozgását. Szép, csikos képet kapunk, amelyet falra is kithetünk.

A nők és március 8-a

Világszerte március nyolcadikán tartják a nemzetközi nőnapot, amely ma többnyire egyszerűen a nők iránti tisztelet és megbecsülés kifejezésének napja. Több mint százéves története során azonban ennél jóval gazdagabb, szerteágzóbb célokat fejezett ki, többféle politikai felhangot is kapott. 1975-ben az ENSZ (Egyesült Nemzetek Szervezete) az esztendő a nők évének nyilvánította, 1977-ben pedig március 8-át a női jogok és a nemzetközi béke világnapjává tette. Ez a dátum azonban nem volt rögtön egyértelmű.

Először március 8., azután nem, majd igen

A nemzetközi nőnap megalapozója egy politikai esemény volt 162 évvel ezelőtt, 1857. március 8-án. Ekkor a textiliparban dolgozó nők tömege vonult fel New York utcáin, jobb munkakörülményeket, magasabb fizetést és az embertelenül hosszú napi munkaidő csökkentését követelve. Mivel azonban sem az általános, sem a nőket érintő körülmények nem javultak, 51 évvel később, 1908-ban az akkor aktív nők megismételték a tiltakozást: ismét tömeges tüntetésen fejezték ki az elégedetlenségüket, amivel már némi engedményt el tudtak érni, legalább is a munkaidő csökkentése terén.

Ezt megkönnyítette, hogy addigra már világszerte túrhetetlenné váltak a kapitalista tulajdonviszonyokból következő egyoldalúságok, egyenlőtlenségek, és emiatt folyamatosan erősödtek a munkások érdekeiért fellépő szakszervezetek, velük párhuzamosan pedig a társadalmi egyenlőségért küzdő baloldali pártok is. Ezek a mozgalmak már 1864-ben létrehozták a maguk közös, kontinenseken átnyúló szervezetét, amely a munkaviszonyok normalizálásáért, s egyúttal a szakszervezetek elismeréséért és a sztrájkjog törvényességéért küzdött. A Londonban megalapított szövetség kezdetben a Nemzetközi Munkásszövetség, majd az I. Internacionálé nevet viselte. Kiemelkedő alakja volt a gazdaság-

történészként, a modern társadalomtudomány és a szociológia megalapítójaként és filozófusként ma is világszerte tisztelt Karl Marx. (Őt ma egyedül a magyar jobboldali pártok tartják felelősnek a későbbi bolsevizmus bűneiért, amelyekhez a valóságban semmi köze nem lehetett, hiszen 1883. március 14-én meghalt.) Marx az elemzéseivel és pontos megfogalmazásaival folyamatosan segítette a szövetség munkáját. A

Igen bátor polgárjogi harcosok voltak: Clara Zetkin és Rosa Luxemburg (1910-es fotó)

sokféle baloldali irányzattól álló Internacionálé 1866. szeptemberében megtartott genfi kongresszusán ugyanazokat a célokat tűzik ki, mint amelyeket a nők is az említett tüntetéseiken: a munkanap korlátozásáról, a gyermek- és női munka szabályozásáról, a szövetkezetek fontosságáról és az azokban zajló munkáról, a szakszervezetekről és a hadseregekről, ill. a szervezet nemzetközi kapcsolatainak fontosságáról döntöttek. És bár az akkori viszonyokból adódóan ebben a szerveződésben is többségében férfiak vettek részt, egyre inkább természetessé vált, hogy a nők érdekeit is képviselniük kell.

Az első nemzeti nőnap

Az Amerikai Egyesült Államok szocialista pártja is felkarolta a nők ügyét, és hogy formálisan is jelezze ennek fontosságát, az előző évi, jelentős tiltakozásuk évfordulóján, százttíz évvel ezelőtt, 1909. február 28-án megszavazták, hogy március 8. legyen a nők jogainak napja. Ez lett az első nemzeti nőnap. A következő évben a Második Internacionálé Koppenhágában ülésező nemzetközi kongresszusán már nők is jelen voltak, s közülük Clara Zetkin volt az, aki kezdeményezte, hogy a dolgozó nők emléknapja legyen nemzetközi ünnep. A 17 országból összegyűlt résztvevők mindegyike megszavazta a javaslatot, és így megszületett a határozat a nemzetközi nőnapról. Ekkortól azonban a célok közé egy új téma is bekerül, és pedig kiemelt hangsúllyal: a nők választójogáért folytatott küzdelem is megkezdődött, hiszen addig kizárólag férfiak (és azok is csak különféle megkötésekkel) szavazhattak a parlament és a kormány tagjainak megválasztásáról.

Ezután 1911-ben Ausztriában, Dániában, Németországban és Svájcban tartották meg a világon először a nemzetközi nőnapot – de nem 8-án, hanem 19-én. A napot a németek javasolták, mert fontosnak tartották, hogy a dátuma utaljon egy fontos előzményre. Ezt náluk az a nap jelentette, amelyen Frigyes Vilmos porosz király 1848. márciusában választójogot ígért a nőknek. Ami pedig 19-én történt.

Az oroszországi fordulat

A jelentős változások előtt álló cári Oroszországban a század elején a régi, Julianus-féle naptár volt érvényben. Az 1054-es egyházszakadás után a keleti keresztény egyházak, köztük az orosz pravoszlávok egyházpolitikai okokból nem fogadták el a római pápa által bevezetett Gergely-naptárt (1582), amelyre egyébként a csillagászati pontosítások miatt volt szükség.

Egy átlagos emberi életnél alig hosszabb ideje szavazhatnak a magyar nők: először az 1918. évi első néptörvény mondta ki választójogukat, 60 évvel az után, hogy a férfiak – igaz, akkor még szigorú vagyoni és műveltségi cenzushoz kötve – az 1848-as ötödik törvénycikk értelmében megkapták ugyanezt a jogot

Az amerikai Gertrude Ederle (1905–2003) 1926-ban 14 óra 34 perc alatt átúszott Franciaországból Angliába, amivel két órát vert az addigi legjobb férfi időre

Ki volt az a nő, aki a XX. század első éveiben képes volt olyan álmokat megvalósítani, melyekről addig csak férfiak álmodhattak? Ki volt az a nő, aki – bár az egyetemre hazájában nem vették fel – Párizsba utazott, hogy ott tanulhasson? Ki volt az a nő, aki nőként először vehetett át Nobel-díjat a kutatásaiért? Bizonyára tudjátok a választ: Maria Skłodowska-Curie lengyel származású francia fizikus és kémikus, akit minden bizonnyal a radioaktív sugárzás ölt meg

Náluk még 1918 februárjáig megmaradt a 13 napos eltérés. Így amikor 1917. február 23-án nők tüntettek Szentpétervárotól kenyérért és békéért, ez a nap a többi országban március 8-át jelentette. Négy nappal később az egyébként is forrongó helyzet hatására II. Miklós cár lemondott, és megalakult a polgári kormány, amely szavazójogot biztosított a nőknek. Természetesen a nőnap intézményét is továbbvitték. Egy 1921-es, moszkvai kongresszuson megjelent bolgár küldöttség javaslatára az egységes ün-

Szvetlana Jevgenyjevna Szavickaja, az első nő, aki űrsétát tett a kozmoszban

neplés érdekében elfogadták a március 8-át ünnepnapnak.

A náci Németországban 1933-ban természetesen betiltották a nőnapot, hiszen a jobboldali ideológiák mindig azt hirdették, hogy a nemek társadalmi-politikai hierarchiáját meg kell tartani, mert azokat a biológiai adottságaink határozzák meg. Ebben a hierarchiában pedig a férfi áll felül, mert a nőt kizárólag a szülési képessége alapján tekintik társadalmi szempontból értékesnek. Ők az anyák napját vezették be a nőnap helyett.

Mama vagy papa?

A bolsevik berendezkedésű országokban később ennek éppen a fordítottját tették: a nőket úgy „vágták ketté”, hogy kizárólag munkaerőként tartották értékesnek. Ezért a kezdetben kommunistának, majd később szocialistának nevezett egypártrendszerekben a nőnapon elsősorban a természetben kiemelkedő nőket ün-

Anyu szavaz

nepelték, őket állították be eszményekként. A hatvanas-hetvenes évektől kezdve azonban Európában a helyzet normalizálódott, és a nőnapot már nem terheltek ezek az ideológiák.

A nőnap bevezetése óta eltelt több évtized során sok minden – pl. a választójog és a tanulás lehetősége – megoldódott a nők társadalmi szerepeivel kapcsolatban, de sok minden nem. Több országban még mindig probléma, hogy például a gyerekszülés után a törvények nem biztosítják a nők számára a részmunkaidőt, nem szabályozzák jól és praktikusán, hogy milyen munkák és milyen fizetési határig vállalhatóak az állam részéről folyósított szülési támogatások mellett. Ugyanígy még azt is csak Észak-Európában vezették be, hogy a kisgyerekekkel egy ideig a papáknak is otthon kell maradniuk, hiszen a velük való kapcsolat is különösen fontos, ahogyan az is, hogy a nőknek ne csak a gyakran lélekölő és unalmas házimunka legyen az egyetlen munkalehetőségük.

Mindezzel együtt ma a nőnap tartalma sokkal inkább egyszerűen a nők női mivoltának az ünneplésére szűkölt le, de azért nem árt emlékezni arra, hogy eredetileg több volt ennél.

Lévai Júlia

Több más szakma mellett a nők az építészetben is háttérbe szorulnak, azonban néhány kivételes példával sikerült kivívniuk a figyelmet. Az első Pritzker-díjas (2004) „sztár-építész nő”, az iraki-brit származású Zaha Hadid, aki a világ leginkább foglalkoztatott építészei közé tartozott 2016-ban bekövetkezett haláláig

Tavaly adták ki az első női autóvezetői jogosítványokat Szaúd-Arábiában, korábban autót nem vezethettek az ottani nők

Nyelvtudás

Két micis beszélget:

- Te tudsz angolul?
- Tudok.
- Akkor mondj valamit.
- Kakas.
- Ez magyarul van.
- Igen, lefordítottam neked.

Hogy hívják

- Hogy hívják a fél fülére süket manót?
- ?
- Monó.

Nem lehet

- A tanító néni ma panaszkodott rád, fiam!
- Az nem lehet, anyu, ma nem is voltam iskolában.

Nagytakarítás

Pistikénél nagytakarítás van. A szobából hatalmas robaj hallatszik, majd Pistike hangja:

- Anyu! Feldöntöttem a létrát!
- Jaj lesz neked, ha apád megtudja!
- Már tudja. Itt lóg a csilláron...

Hogy is volt?

Lili tünődve nézi pár napos ikertestvérkéit. Azután a következő kérdéssel fordul anyjához:

- Anyu, amikor én ilyen kicsi voltam, én is dupla voltam?

Szórakoztatja

- Miért görgeted az udvaron körbe-körbe azt a szemeteskanonát? - kérdi a mama Dezső-két.
- Szórakoztatom Ödönkét - válaszol a fiú.
- Hol van Ödönke?
- Benne!

Biztos...

A bíró megkérdezi a vádlottat:

- Volt már büntetve?
- Az utolsó tíz évben nem.
- Egészen biztos ez?
- Hát persze, bíró úr! Hisz az utolsó tíz évet börtönben töltöttem!

Okos madár

- A madárkereskedőhöz bemegy egy vevő:
- Tetszik nekem ez a papagáj - mondja.
 - Mennyibe kerül?
 - Ez a madár annyira okos, hogy velem beszélje meg a vételárát! - válaszol az eladó.

Ho-ho-hol van?

- Egy férfi megállít egy nőt az utcán.
- Te-te-tessék mondani, hol van a da-da-dadogók i-i-i-iskolája?
 - Minek magának, már egészen jól dadog.

Nahát, Pistike!

- Pistike hova mész?
- Át akarok menni a nagyhoz.
- De zuhog az eső!
- A nagy azt mondta, hogy menjek, amikor jól esik.

Vadászügy

Kovács bosszúsan érkezik haza a vadászatból. A felesége megkérdezi:

- Lőttél valamit?
- Hát persze.
- Miért nem hoztad haza?
- Nem vagyunk mi kannibálok...

Csodamasina

A vidéki borbély a találmányairól híres. Most éppen egy borotválógépet mutat be.

- Hogyan működik? - kérdezi a vendég.
- Bedugja a fejét a gépbe, és azonnal megborotválja - magyarázza a feltaláló.
- De hiszen mindenkinek más a fejformája!
- Csak először...

Piros és fekete

Pistike hazaér az iskolából. Az anyukája kérdezi tőle:

- Mit kaptál a suliban?
- Egy piros pontot és egy feketét.
- Tessék, itt van 100 dinár.

Pisti később találkozik az apjával, aki szintén megkérdezi tőle:

- Mi volt az iskolában?
- Kaptam egy piros és egy fekete pontot.
- Tessék, itt van 50 dinár.

Pisti találkozik a nagyival is.

- Kisunokám, mit kaptál ma az iskolában?
- Egy piros és egy fekete pontot.
- Miért kaptál fekete pontot?
- Mert beírtam egy pirost.

Hangya

- Képzeld anya, ekkora nagy hangyát láttunk a nagyapával!
- És mit csináltak vele?
- A papa szórt rá valamilyen port.
- De hiszen attól elpusztul!
- Dehogy! Csak nem lesz annyira szorgalmas.

Két jedi

Két jedi eltéved a sivatagban. Az egyik megszólal:

- Velem van az erő.
- Mire a másik:
- Velem meg a kulacs...

Mázli

Az iskolában közmondásokkal foglalkoznak a gyerekek. Megkérdezi a tanár, mit is jelent az, hogy nem zörög a haraszt, ha a szél nem fújja. Béla felemeli a kezét:

- Létezik olyan is, tanár úr kérem, hogy nem zörög a haraszt, mégis fújja a szél. És akkor ez a pletyka. A tanár megdicséri Bélát. Erre Pistinek is eszébe jut valami:
- Olyan is előfordulhat, tanár úr, hogy zörög a haraszt, mégsem fújja a szél.
- S az akkor mi?
- Az a mázli!

Szeretettel nagyinak

Bandika felköszönti a nagyanyját születésnapja alkalmából. A kezében hatalmas virágcsokor.

- Nem kellett volna, Bandika, hiszen tele van a kert virággal!
- Csak volt, nagy!

Ő javítana...

- Fiam, mikor javítod ki az egyest matematikából?
- Nem tudom, apa. A tanárnő sosem adja ki a naplót a kezéből.

Együttérző gyerek

Gabika látja, hogy a nagypapája fájós lábát pihentetve szundikál a fotelban. Odamegy hozzá, és megkérdezi:

- Mondd, papa, ha elalszik a lábad, a tyűk-szemed is becsukódik?

Valóban?

Adott egy 64 kilométeres útszakasz. Mennyi idő alatt teheted meg az utat, ha autóval, kerékpárral, futva vagy gyalog haladsz?

Autóval 70 km/h átlagsebesség mellett 0 óra 55 perc,
kerékpárral 20 km/h átlagsebességgel tekerve 3 óra 12 perc,
futva 8 km/h átlaggal haladva 8 óra 0 perc,
gyalog 5 km/h átlagsebességet tartva 12 óra 48 perc.

Ki az a Fortuna istennő?

Hányszor, de hányszor indultok a suliba azzal a gondolattal, hogy csak most az egyszer szegődjön mellétek a szerencse, és maradjon el például a biológiafelelés? Fortuna azonban nem minden alkalommal szófogadó. Egyáltalán ki ő?

Az antik görögök Tükhé néven tisztelték. A rómaiak adták neki a Fortuna nevet, és funkcióját ketté is választották. Azt tanították ugyanis, hogy van jó Fortuna és rossz Fortuna. Az előbbi a szerencse istenasszonya, az utóbbi a balszerencséé. Mindazonáltal Fortuna szobra a legtöbb római család házi kápolnájában ott állt, és buzgón imádkoztak hozzá, noha általában bekötött szemmel ábrázolták, így csupán a vakszerencsét jelképezte. Az utókor aztán a tudathasadásából is kigyógyította az isteni hölgyet, és egyszerűen a szerencse jelképének tekintette. Úgy képzeltek, egyik kezében bőségszarut tart, a másikban sokágú ostort, amellyel a szárnyas szerencsekereket vagy szekerébe fogott lovait hajítja. Embernek nehéz felkapaszkodni erre a szekerre, leesni róla viszont könnyű. Ezért tanácsolja Faludi Ferenc A forgandó szerencse című versében, hogy „Fortuna szekerén okosan ül, úgy forgasd tengelyét, hogy ki ne dülj”. Ám hasztalan a jó tanács. Hűtlen bestia ez az istennő, még kegyenceit, a szerencselovagokat is gyakran cserben hagyja. Csak hinni lehet benne, megbízni nem.

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Csak a lélek tartja

Olyan dologgal kapcsolatban szoktuk mondani, amely rossz állapotban van, csaknem összedől vagy leszakad, erősen a végét járja, de mondjuk beteg emberre, sőt bizonytalan helyzetre is. A szólás eredete valószínűleg az a szokás, hogy a lelkes a hívekkel együtt imádkozik a gyülekezet nagybeteg tagjaiért. Eredeti formájában a szólás úgy hangzott, hogy az imádság tartja bennük a lelket, tehát arra vagy azokra mondták, akikről vagy amikről azt hitték, hogy életük utolsó szakaszát az értük mondott imáknak köszönhetik.

Aforizmák

Nem szabad ok nélkül haragudni. Csak érdemes.
Ha teljesen mindegy, válaszsd azt, amelyik jobban mindegy.
A jópofák többnyire jó pófatlanok.
Magunkra haragszunk, amikor a világra!
A teljes élethez vezető egyik lehetséges út a pályatévészés.
Ne vásárolj élelmet éhesen vagy jóllakottan.

Aki szemfüles, 7 különbséget talál a két kép között!

Tippeljünk!

Most a tippelőkészségedet teheted próbára: van itt egy kis fizika, némi matematika, földrajz, biológia, miégymás... Kezdődhet a játék?

- Körülbelül hány hajóroncs hever a világ óceánjainak mélyén?
 - 50 ezer
 - 250 ezer
 - 900 ezer
 - 3 millió
- Hányszor nehezebb a levegőnél a világ legkönnyebb, amerikai tudósok által előállított habanyaga?
 - kétszer
 - két és félszer
 - háromszor
 - három és félszer
- Mikor használták először a lyukkamerát (camera obscura)?
 - a 17. században
 - a 18. században
 - a 19. század elején
 - a 19. század végén
- Hány voltos kisülést képes produkálni egy elektromos angolna?
 - 400 V
 - 600 V
 - 750 V
 - 900 V
- Mikor jelent meg az első angol napilap?
 - 1640-ben
 - 1738-ban
 - 1789-ben
 - 1702-ben
- Kik voltak az elsők, akik eltemették a halottaikat?
 - a Homo erectus
 - a Neander-völgyi ember
 - a mezopotámiaiak
 - a kínaiak
- Hány gőzgép működött Magyarországon 1852-ben?
 - tizennégy
 - százkilenc
 - nyolcvanhat
 - háromszáztizenhét
- Hány pandamedve él ma a világon?
 - kétszázötven
 - ezerkétszáz
 - négyezer-hatszáz
 - kilencezer-háromszáz
- Hogyan nevezték az oxigén két évszázaddal ezelőtt a magyar szakirodalomban?
 - savanyítószes
 - éltesítősav
 - víz buborék
 - légzőgáz

Játék a szavakkal

A kérdésekre csak olyan szavakkal válaszolhatsz, amelyek -ka vagy -ke végződést kapnak.

Pl. Melyik betűből lesz varangy? béka.

- Melyik az a szó, amelyik végén -ka áll és vízimadár költőhelye?
- Melyik az a vizinövény, amiből egyenes szárnyú rovar lesz?
- Melyik az a retesz, amelyikből börtönhelyiség lesz?
- Melyik testrészből lesz vasúti helyiség?
- Melyik építményből lesz sok vadállat?
- Melyik személyes névből lesz sporteszköz?

(Megfjtés: Típpeljtünk: A helyes választók: 1. d, 2. a, 3. a, 4. b, 5. b, 6. d, 7. b, 8. c, 9. b, 10. a falka, teke)
Játék a szavakkal: káka, sáska, zárka, fülke,

SZABADKAI ÖSSZEFOGÁS AZ ISKOLAI ERŐSZAK ELLEN

Miért jelentős a rózsaszín pólók napja?

Jelenetekkel, énekkel, zenével, táncsal, performanszokkal és kislímmel készültek a szabadkai általános iskolák diákjai az iskolai erőszak elleni nemzetközi napra. A rendezvény a Jovan Mikić Általános Iskolában volt, az eseményről a Pannon RTV részletesen beszámolt.

Ez a nap az egész világon a rózsaszín pólók napja néven ismert. Az iskolai erőszak megfékezésének egyetlen lehetséges módja a megelőzés – mondják a szakemberek. Az iskolai erőszak elleni nap egyébként egy amerikai kislífunak állít emléket. Egy nap rózsaszín pólóban ment el tanításra, mert a rózsaszín a daganatos betegségekben élőkkel való szolidaritásvallalás színe. A kislífu édesanyja rákos volt. Osztálytársai ezt nem tudták, kikikizték, majd meg is verték. Amikor megtudták az igazságot, másnap az egész osztály rózsaszín pólóban jelent meg.

A Jovan Mikić Általános Iskola az idén először hirdetett pályázatot a Szabadka Város területén található általános iskolák számára az iskolai erőszak elleni nap alkalmából. A témával kapcsolatos műsorszámokat adtak elő a házigazda iskola, az Ivan Goran Kovačić, a Széchenyi István, a Matko Vuković, a Sonja Marinković és a Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskolák diákjai.

A Jovan Mikić Általános Iskola harmadikosai a Táncsal az erőszak ellen című performansszal készültek. Az előadást **Agárdi Hajnalka** tanító rendezte. Kiemelte, hogy az agresszió ellen barátkozással, táncsal is fel lehet lépni.

Tény, hogy az iskolai erőszak egyre inkább jelen van mindenütt – állapította meg **Marija Milodanović**, a Jovan Mikić Általános Iskola igazgatója. Hozzáfűzte: „Az iskolákban és az iskolákon kívül is terjed a kortárs erőszak. Ez egyszerűen létezik. Itt vagyunk mi mint tanintézmény, itt a család, itt az egész társadalom, és harcolnunk kell az erőszak ellen.”

Magyarországi segítség a kispiai iskolának

A kispiai általános iskolába a napokban magyarországi adomány érkezett. Nagymágoacs testvértelepülés úgy látta jónak, ha a náluk már feleslegessé vált, de még nagyon jó állapotban lévő iskolabútorokkal a Móríc Zsigmond nevét viselő iskola tanulóit és tanárait örvendezteti

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Idéi hatodik számunk nyere-ménykérdése nagyon egyszerűnek bizonyult. A megjelentetett fotón a két vidám, fiatal srác nem más, mint (előtérben) Györe László zentai teniszező – aki élete legnagyobb győzelmét aratta nemrég Brazília fővárosában – és Novak Đoković, a világ legjobb teniszezőinek egyike. A két sportolót egy ügyes fotós kapta lencsevégre, akkor, amikor edzés szünetében lazíthattak, s szinte gyerek módra birkóztak. Sokan felismerték őket, noha kissé szokatlan helyzetben láthatók. A pontos megfejtést beküldők közül a szerencse **az oromhegyesi Rekecki Annabellára, az Arany János Általános iskola ötödikére** mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

Most pedig jól nézzétek meg e heti számunk nyere-ménykérdését! Az interneten bukkanunk rá, és azt ábrázolja, hogy kik lakják az egyik kontinenst. Kérdésünk az, hogy melyik kontinensről van szó, hol élnek ezek az emberek. Ha rájössz a válasz-

ra, ne sokat tétovázz, küldd el mielőbb címünkre, és ajándék-könyvet nyerhetsz! Megfejtése-teteket március 12-éig várjuk. Le-

vélcímünk változatlan: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Kérjük, a nevek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is!

meg. Összesen száznyolc bútordarabot kaptak, köztük székeket és állítható magasságú padokat. A diákok, a pedagógusok és a falu vezetősége nagy örömmel fogadta az ajándékokat.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

Vajdasági magyar
gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs